

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 125:

Forslag til folketingsbeslutning om kompensation for 2 meter bræmmer.

Af Ole M. Nielsen (KRF) og Christian H. Hansen (DF) m.fl.
(Fremsat 22/3 2000).

Sammen med denne sag foretoges:

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 126:

Forslag til folketingsbeslutning om præcisering af reguleringen vedrørende dyrkningsfri bræmmer.

Af Christian H. Hansen (DF) og Ole M. Nielsen (KRF) m.fl.
(Fremsat 22/3 2000).

Forslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

Efter at Højesteret i 1998 afsagde dom i bræmme-sagen, har der ikke været nogen form for tvivl om det retlige grundlag for, at bræmmebestemmelsen ikke har karakter af ekspropriation, og jeg finder ikke, at der siden da er fremkommet noget, som kan begrunde en anden holdning.

Bestemmelser om vandløbsbræmmer er i øvrigt ikke af nyere dato. Før bestemmelsen kom ind i vandløbsloven i 1992, var der i de fleste vandløbsregulativer for offentlige vandløb allerede ifølge vandløbsloven fra 1949 fastsat bræmmebestemmelser med det samme formål som den nugældende bestemmelse, nemlig at yde en fysisk beskyttelse af vandløbene, f.eks. i forbindelse med markarbejde med tunge maskiner.

Men bræmmerne var af forskellig bredde, nogle steder 1 meter, andre steder 1½ eller 2 meter, og det var bl.a. ud fra ønsket om at få en ensartet bestemmelse, at loven blev ændret på dette punkt. I øvrigt kan de sprøjtefrie randzoner, der er et led i regeringens pesticidhandlingsplan, ikke uden videre anses for at være en udvidelse af 2 meter bræmmen. Der er den helt afgørende forskel, at udlægning af sprøjtefrie randzoner ikke forudsætter, at randzonen er dyrkningsfri.

Jeg mener i øvrigt, at man bevæger sig ud på en glidebane, hvis man nu efter den meget, meget klare højesteretsafgørelse, der er truffet, vil til at give en kompenserende præmie til borgerne, for at de skal blive bedre motiverede til at overholde loven. Prøv lige at tænke den tanke igennem: Vi har en lov, og man hævdede, at den ikke var i overensstemmelse med grundloven. Så traf Højesteret sin afgørelse, og så siger man – undskyld udtrykket, hr. formand – Herren hjælpe mig, at nu skal der gives penge til folk, for at de skal overholde det, der er en soleklar lov! Man kan være tilhænger af, at der skal gives flere penge, men man kan da ikke sige, at der nu skal gives kompensation, fordi folk skal overholde loven. Lov er lov, og lov skal overholdes.

Problemet er jo, at nu har man i årevis ude i lokalsamfundene udskudt overholdelsen af denne lov med henvisning til, at man ville afvente Højesterets afgørelse. Så kommer højesteretsafgørelsen, og så vil man ikke rette sig efter Højesterets afgørelse – forstået på den måde, at man alligevel vil have udbetalt kompensation. Jeg synes ikke, det er holdbart, for tænk, hvis det princip blev slået fast! Det ville jo koste svimlende beløb, hvis der, hver gang en borger tabte en retssag eller noget andet på et tilsvarende grundlag som det aktuelle, blev sagt: Jamen for at min motivation for at overholde loven skal være i orden, skal jeg alligevel have udbetalt penge fra statens side ved kasse 1.

Jeg ved godt, at Kristeligt Folkeparti i sin tid ikke var med til at indføre naturbeskyttelsesloven, men der må da sidde partier her i Folketinget med en meget mærkelig smag i munden, nemlig de partier, der var med til at stemme forslaget igennem i sin tid vel vidende, at det indeholdt dette forhold; det ligger næsten i forslaget. Så selv om jeg har stor sympati for forslagsstillerne, har jeg altså meget lidt sympati for beslutningsforslaget.

Hvad angår beslutningsforslag nr. B 126, er der efter min mening ikke noget, der taler for en lovændring af den karakter, som efterlyses i beslutningsforslaget. Der er ikke to vandløb, der har den samme profil eller skikkelse. Naturen er nu en gang alsidig og foranderlig, og derfor vil det ikke være muligt at udforme en bestemmelse, der mere præcist beskriver, hvad det er, man ønsker at beskytte.

Bræmmebestemmelsen omfatter, som det også er nævnt i bemærkningerne til beslutningsforslaget, naturlige vandløb og søer samt

vandløb og søer, der er højt målsat i regionplanen. For så vidt angår de naturlige vandløb og søer, harmonerer dette med den beskyttelse af disse, som er fastsat i naturbeskyttelseslovens § 3, og begrebet »højt målsatte« er entydigt defineret i de bemærkninger, som i sin tid fulgte lovforslaget om bræmmebestemmelsen, nemlig som vandløb og søer, der er målsat som naturvidenskabelige referenceområder eller har en fiskevandmålsætning.

Jeg er overbevist om, at amter og kommuner ikke på fuldstændig vilkårlig vis indgiver politianmeldelse af bredejere for ikke at overholde bestemmelsen, medmindre de er overbevist om, at der er tale om enten naturlige eller højt målsatte vandløb, og under alle omstændigheder vil det i disse sager være op til anklagemyndigheden at bevise, at det er tilfældet, ligesom det er op til domstolen at vurdere, om anklagemyndigheden har løftet denne bevisbyrde.

Der er i øvrigt efter min opfattelse ikke tale om, at amter og kommuner administrerer bestemmelsen på en uensartet måde. Derimod har der nok i hvert fald i tiden før højesteretsafgørelsen fra 1998 været tale om en uensartet håndhævelse af bestemmelsen ude i amter og kommuner, og det skyldes sandsynligvis, at især en del af kommunerne inden dommen havde den fejlagtige opfattelse, at de kunne blive erstatningsansvarlige, hvis de håndhævede bestemmelsen og domstolen fandt, at den var af ekspropriativ karakter.

Jeg har svært ved at se, at det skulle være sværere at finde ud af, hvorfra den nuværende 2 meter bræmme skal måles, end det har været med den hidtidige 1 meter eller 1½ meter eller for den sags skyld 2 meter bræmme. Det er muligt, at det har givet anledning til diskussioner i marken, men der har mig bekendt ikke været administrative problemer forbundet hermed.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Der er tre korte bemærkninger, først hr. Ebbe Kalnæs og derefter hr. Ole M. Nielsen og hr. Christian H. Hansen.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Miljøministeren svinger sig op i et alt for højt gear, når han siger, at vi skal tage en højesteretsdom til efterretning, og så kommer med en tordentale.

Er det ikke et spørgsmål om ret og rimelighed? Er det ikke et spørgsmål om at finde en

balance? Er det ikke et spørgsmål om at sørge for at få kigget på hele området og se, om vi kan lave nogle konverteringer osv.? Er det rimeligt, at en lille landbruger, der skal aflevere en tønde land eller to i denne sammenhæng, ikke får en eller anden form for kompensation? Er det rimeligt, at man ikke vil finde en ordentlig løsning på problemet, i stedet for at vi skal true hinanden med at tale gennem sagførere og sige: Nu har vi ret, fordi retten har talt? Det er ikke rimeligt, for retsafgørelsen er ikke nødvendigvis retfærdig; det er kun en afgørelse.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Ministeren svinger sig meget op i sin tale og siger, at det ligesom er en slags reaktion på den domsafgørelse, der betød, at sagen blev tabt af de landmænd, der havde rejst retssagen, men det har ikke en pind med det at gøre. Vi diskuterer ikke, om de dyrkningsfrie bræmmer er grundlovsstridige, eller om der er tale om en erstatningspligtig ekspropriation. Men kan ministeren ikke komme i tanker om andre samfundsområder, hvor man giver en kompensation for en påført ulempe, uden at man har diskuteret grundloven i den forbindelse? Det tror jeg dog han kan.

Det er altså et spørgsmål om, at man fratager folk retten til at dyrke den jord, de plejer at dyrke. Det er det, det handler om, og det er da rigtigt, at det er småpenge, der er tale om. Men det her har ikke ret meget med økonomi at gøre. Det er mest et spørgsmål om principper og følelser. Der er simpelt hen landmænd, som føler sig krænkede i deres retsbevidsthed, og derfor mener vi, det er helt rimeligt, at man giver en ganske beskedne kompensation for det, man her har gjort. Men jeg vil gerne høre, om ministeren ikke kan komme i tanker om kompensation for påført ulempe på andre områder i samfundet.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Miljøministeren brugte ordene »lov er lov«, og han sagde endda igen: Lov er lov.

Der er jo ikke nogen af dem, som har lavet dette forslag, heller ikke Kristeligt Folkeparti eller Dansk Folkeparti, der skriver noget som helst sted i beslutningsforslaget, at det er vi uenige i. Det var lige før, vi fik sangen om, at med lov skal land bygges, men miljøministeren burde måske kigge lidt på, hvordan man byg-

ger et land med retfærdighed, for i bund og grund drejer det her sig jo om retfærdighed – og jeg kan godt forstå, at ministeren vender ryggen til.

Der kom en kommentar om, at ude i amter og kommuner kan man sagtens finde ud af det. Jamen hvordan kan det så være, at der i flere kommuner er store problemer med at få klaret de sager? Er det ikke et spørgsmål om at komme ud og se lidt på, hvad det egentlig er, der foregår omkring lovgivningen? Det handler om uretfærdighed.

(Kort bemærkning).

Thorkild B. Fransgaard (FRI):

Miljøministeren sagde i sin tale, at der ikke er tale om indskrænkning af den frie ejendomsret for de landbrug, det går ud over, men hvad vil miljøministeren så kalde det? Jeg er overbevist om, at de landmænd, der får indskrænket deres ret til at bruge deres jord, betragter det her som en alvorlig begrænsning af den frie ejendomsret, og jeg vil gerne have ministeren til at forklare, hvad han mener med, at der ikke er tale om en indskrænkning, og hvilket udtryk han så vil bruge.

(Kort bemærkning).

Kim Andersen (V):

Jeg vil gerne sige til miljøministeren, at for Venstre er det her mest af alt en æressag. Det er et spørgsmål om at behandle mennesker retfærdigt og rimeligt, og når ministeren fremfuser heroppe fra talerstolen med, at man nu skal til at give kompenserende præmier til folk, der har tabt en sag, synes jeg, det tenderer det ufor-skammede. Der er tale om mennesker, som har ejendomsret til deres jord, og som lever af den, men som har fået en rådighedsindskrænkning uden at få fem flade øre i erstatning.

Vi anerkender naturligvis Højesteret og Højesterets ord, men vi undrer os – og det har man lov til, selv om det er Højesteret – når man siger, at der er tale om et indgreb af så ringe intensitet, at det generelt ikke har ekspropriativ karakter. Hvad er det dog for en i og for sig besynderlig begrundelse, når man tænker på, at når en cykelsti eller et fortov skal udvides 10 gange $\frac{1}{2}$ m, sker det ekspropriativt, og den pågældende grundejer får erstatning. Her taler vi om mennesker, der har ejendomsret til et stykke jord, som de skal dyrke og leve af. Så jeg synes, ministeren skulle komme på andre tanker og lade være med at være så fremfusende.

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

Man kan jo sagtens klare sig ved at kalde andre for fremfusende. Det, jeg har sagt, er, at vi har en lov. Den lov blev i sin tid anfægtet. Derfor blev den i mange kommuner ikke håndhævet. Det er det, jeg udtrykte stærk irritation over at den ikke er blevet, og at man har gjort mange forsøg på at underminere denne lovgivning.

Derudover bryder jeg mig ikke om princippet om, at man, når man har tabt en sag og tabt den meget klart ved Højesteret, så mener, at man skal have en kompensation for det efterfølgende. Og dér skilles vandene.

I øvrigt har jeg ikke sagt, at der ikke er tale om indskrænkning i ejendomsretten. Det meste af den lovgivning, vi laver herinde, sætter rammer for ejendomsrettens udøvelse. Hele vores planlovgivning, hele vores trafiklovgivning, hele vores erhvervslovgivning er i en eller anden forstand normsættende og dermed indskrænkende for ejendomsretten: Det, der er spørgsmålet her, er, om der er tale om ekspropriation. Og det er det, Højesteret har slået fast, at det er der ikke.

Mit eneste ønske er, at vi nu får denne her lov overholdt. I øvrigt må jeg minde om, at også før naturbeskyttelsesloven blev der fastsat erstatningsfri bræmmer for vandløb i henhold til vandløbsregulativerne. Det var ikke noget nyt princip, der blev indført i 1992. Her gjorde man det bare generelt for hele landet, 2 meter på den måde.

Hvis man i øvrigt i forhold til villaejerne indførte pligt til, at der skulle være cykelstier ude foran alle villaer, ville det heller ikke udløse nogen form for erstatning, bare sagt til hr. Kim Andersen.

Så man skal lægge mærke til, hvad Højesteret har sagt. Og jeg synes ikke, at jeg som hr. Fransgaard eller andre vil gå ind at anfægte det, Højesteret har sagt her. For mit vedkommende er denne her diskussion afsluttet. Det er en lov. Og lov er lov. Og lov skal holdes. Og det er kommunernes og amternes pligt at sørge for, at den bliver overholdt.

Irritationen kommer jo af, at mange andre mennesker – dagpengemodtagere og andre – oplever det sådan, at dér er der en voldsom ihærdighed fra de borgerlige partiers side, når det drejer sig om at overholde og gennemtvinge lovgivningen. Men her har vi en soleklar bestemmelse, der har været gældende siden 1992 og for visse ejendommers vedkommende længe-re tid endda, og den bliver ikke overholdt. Og

det er det, der giver anledning til, at man har lov til at sige noget.

Jeg er tilhænger af lov og orden. Jeg er tilhænger af, at lov er lov, og at lov skal overholdes. Så hvis man vil lave loven om, må man skaffe sig et flertal ved almindelige valg og lave loven om.

Så for mit vedkommende er det den sidste bemærkning til det her. Der er en lov, og den skal overholdes.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg synes ikke, at ministerens sammenligning med villaejere duer. Villaejere er trods alt en væsentlig del af den danske befolkning, en ganske betragtelig del af den danske ... (Afbyrdelse). Undskyld, det var ministeren, der brugte eksemplet, at hvis det var samtlige villaejere, så skulle man have erstatning ... (Afbyrdelse). Nej, undskyld. Det er godt, man får en uformel kommunikation her i salen. Det er helt rigtigt, at hvis det var samtlige villaejere, så skulle man ikke have kompensation. Det er rigtigt. Det var det, ministeren sagde.

Det kan ikke sammenlignes med landmændene, for samtlige villaejere er trods alt en ganske betragtelig del af Danmarks befolkning, hvorimod samtlige landmænd, der har jord langs en å, trods alt kun er en vis del af en bestemt erhvervsgruppe, som tilfældigvis har en del af deres produktionsapparat placeret langs med en å eller en bæk.

Der er dog forskel på, hvor man fratager brugsretten. En af de helt praktiske effekter, det har – jeg ved ikke, om ministeren er opmærksom på det – er f.eks., at de dyrkningsfri bræmmer kan man nu ikke medregne i sin harmoni-opgørelse, når man skal lave gødningsregnskab for landbruget. Så der er en helt konkret forringelse af brugsretten på det område dér. Jeg synes ikke, det er rimeligt.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Jeg deler fuldstændig miljø- og energiministerens opfattelse i denne her sag og vil gerne her understrege, at loven selvfølgelig skal overholdes. Og det havde jo klædt de partier, som her fremsætter de forslag, hvis de med stor ihærdighed var gået ud og havde sagt også til partifæller lokalt: Tag så lige at få håndhævet den lov fra 1992. Det er for pinligt, at den endnu ikke er håndhævet.

Jeg har rejst den sag gentagne gange over for miljø- og energiministeren med henblik på at få den håndhævet, og stadig væk oplever vi jo, at der er masser af kommuner, der ikke håndhæver loven.

Jeg vil gerne spørge miljø- og energiministeren, som siger, at den her lov skal overholdes: Agter ministeren f.eks. også at få tilsynsrådene til at gå ind i sagen, sådan at denne lov kan efterleves lokalt? Tilsynsrådene har jo faktisk en aktiv forpligtelse til at følge med i, hvad der sker lokalt. Men der er jo fortsat en massiv overtrædelse af loven.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Jeg må sige, at jeg er lidt forundret over ministerens arrogance. Og ministeren er også væk nu, så ministeren er nok gået ned i hjørnet – det ville jeg også have gjort – og stillet sig med ryggen til endda.

Når ministeren går op og kommenterer noget, som hr. Kim Andersen sagde om cykelstier før, og siger, at det kan man slet ikke bruge i det her, så må vi jo også konstatere, at for nogle landmænds vedkommende, jeg har talt med en i dag, hvor det drejer sig om 30 ha, er det jo altså ikke en cykelsti ude foran en villa, vi taler om her.

Ministeren siger også, at man skal overholde loven, og at lov er lov osv., og det er da fuldstændig rigtigt, det har ministeren ret i. Men vil det sige, at hver gang ministeren kommer med et ændringsforslag til noget af sin egen lovgivning, kan vi andre bare sige, at det afviser vi, for loven skal jo overholdes, og dermed kan vi ikke komme videre?

Det er da noget af det værste, man nogen sinde har hørt her fra Tingets talerstol.

(Kort bemærkning).

Kim Andersen (V):

Ministeren burde ikke være i tvivl om – og det er han næppe heller – at Venstre er tilhænger af, at lov er lov, og at lov skal holdes. Sådan er det naturligt. Men der skal også være retfærdighed for loven og rimelighed, og det er der ikke i det her tilfælde, og derfor er eksemplet med cykelstierne ganske udmærket, for cykelstierne og ekspropriationen er et defineret formål over for en bestemt befolkningsgruppe.

Her er der tale om, at man har pålagt nogle landmænd ud af samtlige landmænd at tilvejebringe et velfærdsgode til gavn for hele sam-

fundet, nemlig et renere miljø, påstår man. Og det skal langt hen ad vejen nok også være rigtigt. Og det er altså landmændene, der skal betale det, og det er oven i købet en lille gruppe ud af landmændene, og derfor er det rimeligt at give en kompensation for den rådighedsindskrænkning, der er tale om.

Jeg synes, at ministeren er meget, meget arrogant i sin afvisning af de to forslag, og jeg synes, man i den her sag ser ministeren foran sig som sådan en stor vandmelon: grøn udenpå og røverød indvendig.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Nu er det ikke at følge forretningsordenen, at jeg debatterer med fru Anni Svanholt her. Men det gør jeg så, for fru Anni Svanholt debatterede ikke med ministeren før, men med mig, så derfor tillader jeg mig at fortsætte denne kutyme, og så mener jeg i øvrigt, vi skal aflægge den igen.

Men fru Anni Svanholt antyder ligesom her, at vi fremsætter beslutningsforslag om, at lov ikke skal overholdes, og det ville jo godt nok have været noget af en sensation, hvis det var det, vi gjorde. Vi fremsætter tværtimod et forslag her om, at lov skal ændres, selvfølgelig. Det andet er vist dog ikke sket i Folketinget endnu, at partier fremsætter forslag om, at loven ikke skal holdes. Det ville da også være sådan lidt utidigt.

Men altså det var bare det, jeg ville gøre opmærksom på, at her mener vi, der er tale om en lov, som er urimelig, og derfor foreslår vi selvfølgelig, at den skal ændres. Og så længe den er, som den er, skal den da holdes, det er da helt klart. Og det krises man desværre voldsomt med ude i kommunerne, netop på grund af at forholdene ikke er til at administrere, som vi antyder i vort beslutningsforslag nr. B 126.

Niels Bloch Jespersen (S):

Det er jo et meget interessant beslutningsforslag, vi her skal behandle, nemlig et forslag, der med tilbagevirkende kraft lægger op til at udbetale, hvad forslagsstillerne kalder »kompensatoriske foranstaltninger i forhold til regler, der blev indført ved lovgivning i 1992«.

Som jeg ser det, er det en ny form for landbrugsstøtte. Vi kender, at man i landbruget får penge, når man holder op med at holde køer, man får penge, når man holder op med at dyrke jorden, og man kan såmænd også nogle gange

få penge, når man begynder på noget nyt, har jeg indtryk af. Men at få penge kompensatorisk, fordi man har en å, synes jeg er interessant.

For det er jo sådan, at når man går tilbage og læser den ændring, der skete i 1992 i vandløbsloven, så handler det jo om, at der er nogle gode grunde, nemlig at man dyrker landbrug på en anden måde end dengang, jeg var barn, hvor man faktisk gik med en hest, og den trådte ikke så galt som en stor, tung traktor. Det er jo simpelt hen, fordi man er begyndt at dyrke landbrug på en måde, mere effektivt, med større udbytte, at man har fået det her problem, og det synes jeg man skal holde sig for øje.

Omkring de konkrete ting siger man så, at hvad nu, hvis man senere vil udvide bræmmen til 6 eller 10 meter? Det har vi ingen intention om, men det kan da godt være, der kunne være nogle steder, hvor det kunne være fornuftigt, og i så fald er det jo klart efter lovgivningen, at så skal der ydes erstatning, for så må det betragtes som ekspropriation. Det er jeg da ikke i tvivl om.

Hvis man går tilbage og læser bemærkningerne til vandløbslovforandringen, så er det ved 2 meter, at der er trukket en grænse nu. Selvfølgelig kan Folketinget vedtage noget nyt, men som det hidtil har været, mener jeg ikke, det er det, der er problemet. Det er ikke det, vi skal drøfte.

Om det, at man vil have mere klare regler: Der er det jo sådan, hvilket er fornuftigt, at det er kommuner og amter, der fører tilsynet med de pågældende vandløb, og som skal sikre, at de ting, der bliver foretaget, er i forhold til de konkrete vandløb. Så en centralisering af reglerne med mere firkantede ting tror jeg ikke vil være i overensstemmelse med vores almindelige princip om lokalt selvstyre.

Så på Socialdemokratiets vegne skal jeg meddele, at vi hverken kan stemme for beslutningsforslag nr. B 125 eller beslutningsforslag nr. B 126.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

At hr. Niels Bloch Jespersen er enig med miljøministeren, kommer nok ikke bag på nogen, men når man taler om med tilbagevirkende kraft og kompensation: Vi må dog forstå, at det her er et beslutningsforslag, som lægger op til at ændre de her tilstande, fordi det er urimeligt, fordi det ikke er ret og rimeligt, at nogle enkelte

i en situation skal afgive retten til at anvende deres jord, som de har gjort det tidligere.

Det kan godt være, at der ligger lovgivning forud, og den skal man da holde, men at bringe Højesteret ind i den sammenhæng som retfærdighed! Jeg nævnte det før over for ministeren: Retten er jo ikke nødvendigvis retfærdighed. Det er en afgørelse på en tvist. Men det her er ret og rimelighed, ja, det går så langt, at det er et spørgsmål om almindeligt menneskesyn, som jeg ser det, om man anstændigvis kan gøre det her, og det vil sige, at der altså er nogen, der her i Tinget foreslår at få rettet ved den urimelighed, og det er i og for sig det, der er diskussionen.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Når hr. Niels Bloch Jespersen bruger nogle sammenligninger heroppe og siger, at landbruget jo har ændret sig, hesten er der jo ikke mere, nu er der kommet nogle andre store, tunge maskiner, så kunne det jo godt lyde, som om hr. Niels Bloch Jespersen faktisk ikke har været ude at se på landbruget, siden man holdt op med at bruge hesten. Det er vist mange år siden, hr. Niels Bloch Jespersen har været ude at kigge på landbruget.

At sammenligne det med, at nogen holder op med at have køer – jamen gør man det ad frivillighedens vej, eller er man måske også tvunget til det? Det med bræmmerne er man tvunget til, det med køerne er man jo ikke tvunget til på samme måde. Det var dog en besynderlig sammenligning.

Så siger hr. Niels Bloch Jespersen, at det da godt kunne være, at man fremover vil gøre det her nogle steder, hvor det nu kunne være fornuftigt, og indledningsvis hørte vi ministeren sige, at det hele jo egentlig startede med, at man var begyndt på det nogle steder, og så syntes man lige så godt, man kunne lave det ens. Jamen hvis vi så kommer i en situation, hvor vi så igen går ind og tager nogle steder og siger, at her synes vi, det er fornuftigt, jamen så skulle det da ikke undre mig, om hr. Niels Bloch Jespersen og Socialdemokratiet så kommer og siger: Lad os gøre det ens over det hele. Og så begynder vi altså at tage af bræmmerne igen.

Det handler om retfærdighed, vil jeg sige til hr. Niels Bloch Jespersen.

(Kort bemærkning).

Kim Andersen (V):

At den socialdemokratiske ordfører, hr. Niels Bloch Jespersen, ikke kan støtte det fremsatte beslutningsforslag, kommer ikke bag på os, og jeg skal derfor heller ikke takke hr. Bloch Jespersen.

Det skylder jeg ham ikke i den sammenhæng. Men jeg vil derimod gerne takke for og anerkende, at den socialdemokratiske ordfører her fra Folketingets talerstol slår fast, at Socialdemokratiet ikke har intentioner om at udvide bræmmerne til hverken 2, 3, 4 eller flere meter. Det var det, hr. Bloch Jespersen sagde, og han sagde det vel at mærke i betragtning af, at vi netop har haft en Pesticidhandlingsplan II til behandling, som netop opererer med sådanne udvidelser, men det er Socialdemokratiet altså imod. Jeg forstår også, at Socialdemokratiets ordfører slår fast, at det er helt klart, at skulle der imod Socialdemokratiets ønske ske en udvidelse af bræmmerne, så ville det være ekspropriation, og så ville der være tale om fuld erstatningspligt. Jeg takker for det klare svar fra Socialdemokratiet.

(Kort bemærkning).

Thorkild B. Fransgaard (FRI):

Hr. Niels Bloch Jespersen nævnte i sin ordførertale, at landbruget får penge for forskellige ting. Jeg ville sige til hr. Bloch Jespersen, at det overhovedet ikke er det, vi behandler i dag. Det, beslutningsforslaget går ud på, er, at det offentlige betaler en kompensation for noget, som det offentlige har lagt beslag på. Så enkelt er det. Med hensyn til hvad landbruget får i kompensation på andre områder, ser jeg ikke, at det kommer den her sag ved. Det håber jeg, at hr. Niels Bloch Jespersen er enig med mig i.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg går ud fra, at hr. Niels Bloch Jespersen ønsker ordet for at svare.

(Kort bemærkning).

Niels Bloch Jespersen (S):

Jeg skal prøve at samle det lidt og svare rimelig kort i forhold til spørgsmålet om, hvorvidt dette er en slags tilskud, når man kalder det en kompensatorisk foranstaltning i forhold til en lov, der har eksisteret siden for 8 år siden. Det er klart, at man kunne ønske sig alle mulige andre former for love med tilbagevirkende kraft, men her har vi en dom, og jeg skal ikke uddybe det,

ministeren sagde, for sådan er det. Hvis man vil lave noget andet i forhold til den retstilstand, vi har, som nu er tolket i Højesteret, så må det oplevs som en anden form for økonomisk foranstaltning.

Jeg skal lade være med at uddybe hr. Kim Andersens vurdering af min landbrugskyndighed, men kun sige, at når jeg nævner, at hvis der sker udvidelse ud over de 2 meter i henhold til vandløbsloven, så står der direkte i vandløbsloven, at det kan man godt gøre, men i så fald skal det erstattes. Det var det, jeg henviste til, altså vandløbsloven. Hvad Socialdemokratiet tænker sig og gør i fremtiden, skal jeg ikke udtale mig om her, og det var heller ikke det, jeg sagde. Men jeg sagde, at i forhold til det aktuelle beslutningsforslag, dér drejer det sig ikke om, at der nu skal ske udvidelse af hensyn til de tunge redskaber. Og pesticidhandlingsplanen handler om noget helt andet.

(Kort bemærkning).

Kim Andersen (V):

For god ordens skyld vil jeg gerne slå fast over for hr. Niels Bloch Jespersen, at jeg ikke udtalte mig om hr. Niels Bloch Jespersens landbrugskyndighed, det kunne aldrig falde mig ind. Jeg har intet kendskab til hr. Bloch Jespersens kynighed på området.

Så vil jeg gerne slå fast, at det, som den socialdemokratiske ordfører sagde, var, at der ikke var planer om, at man ville udvide bræmmerne. Det blev helt klart sagt heroppefra, og det er også helt klart, at Pesticidhandlingsplan II opererer med en udvidelse af bræmmerne. Der er ikke taget beslutning om det, men den opererer med det. Men jeg har altså hørt nu, og det er ikke dementeret, at Socialdemokratiet ved sin ordfører ikke går ind for en udvidelse, men jeg forstår så, at ordføreren er kommet på andre tanker efter at være blevet konsulteret af ministeren. Jeg ved ikke, om regeringspartiet i mellemtiden har fundet ud af, hvad det egentlig mener i sagen eller tør mene. Jeg ville i hvert fald gerne have et klart svar herfra nu.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Jeg vil egentlig blot konstatere, at når hr. Niels Bloch Jespersen står heroppe og for lidt siden fortæller, at de her bræmmer helt sikkert ikke bliver udvidet, og når han så efterfølgende går op og siger, at det kan han ikke komme med nogen garanti for alligevel, så må vi jo konsta-

tere, at socialdemokratisk politik, og især her fra talerstolen, ikke holder så længe. Så der er stor usikkerhed for de her bredejere. Derfor var det måske godt, at vi fik indført de her to beslutningsforslag, for det lyder da til, at det kan gå grueligt galt.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Ja, vi var jo lige ved at komme til kernen her, men det var godt nok ikke længe, det holdt, for det er jo nemlig det, det handler om. Det er jo ikke den ene meter, landbruget skal have kompensation for denne her gang. Det synes vi da selvfølgelig at landbruget skal have, men det er jo først og fremmest princippet – det er retfærdigheden, det er krænkelsen, der ligger der.

Og så efterfølgende, når det skal være 6 og 10 meter, begynder der at være mange penge i det. Så det var lige netop kernepunktet, vi kom til her. Men det smuttede altså, det gode tilsagn dér, beklager. Det betyder bare, at berettigelsen af beslutningsforslaget her absolut er til stede.

(Kort bemærkning).

Niels Bloch Jespersen (S):

For at gøre det helt klart: Det, Socialdemokratiet arbejder for, er ikke på nuværende tidspunkt at udvide bræmmerne i henhold til vandløbsloven, men det er at få overholdt de ting, der er vedtaget. Hvis vi kunne få gjort det, så ville vi komme langt.

Skal vi så ikke lade fremtiden hvile? Nu kan man jo læse, hvad vi har sagt, når det engang bliver skrevet ud, men jeg mener faktisk ikke, at jeg udtalte mig så klumret, så jeg har sagt, hvad Socialdemokratiet vil lave i fremtiden. Jeg har sagt, at de, der er inde på at udvide det, er forslagsstillerne. De debatterer i bemærkningerne til beslutningsforslaget 6 og 10 meters bræmmer.

(Kort bemærkning).

Kim Andersen (V):

I Venstre har vi det altså sådan, at vi en gang imellem kan have lyst til at lade fortiden hvile, men fremtiden bryder vi os ikke om at lade hvile. Den vil vi gerne have lov til at præge.

Og i denne her sammenhæng drejer det sig altså om bræmmerne. Om det er i relation til pesticidhandlingsplanen, vandløbslov, eller hvad hr. Niels Bloch Jespersen kan finde ud af at sammenligne det med, er i og for sig ret ligegyldigt for landmændene, der i fremtiden

skal leve af at dyrke deres jord. Det, det drejer sig om, er, om Socialdemokratiet vil finde ud af, om man i fremtiden er indstillet på at udvide bræmmerne med x antal meter.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Jamen vi er såmænd ligeglade med, om man udvider bræmmer på grund af vandmiljøplaner, eller det er på grund af pesticidhandlingsplaner, eller hvad det er. Vi mener faktisk, at man skal have kompensation, hvilke nogle gode ideer man end får.

Det kan jo være ganske udmærkede formål alle sammen, og der kunne tænkes at komme andre gode ideer, så det er ikke et spørgsmål om tilsagn til vandmiljøplanen. Det er i det hele taget bræmmer, og det er det, forslaget handler om. Og der mener vi, der skal udbetales kompensation.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

For at der ingen tvivl skal være, så støtter vi selvfølgelig en kompensation, men jeg synes, vi må afkræve et svar fra hr. Bloch Jespersen i dag. Ved fremtidige udvidelser – uanset hvilken lovgivning, hvilken fælles samfundsinteresse der er – er Socialdemokratiet så indstillet på, at der skal kompensation til? Det må være til at svare ja eller nej til.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Christian H. Hansen for en kort bemærkning. Det er nummer tre og dermed den sidste til den socialdemokratiske ordfører.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Ja, det var jo lidt kedeligt. Hr. Niels Bloch Jespersen fortæller heroppefra lidt om, at vi ikke skal koncentrere os så meget om fremtiden, men hvis hr. Niels Bloch Jespersen har læst de her beslutningsforslag, så er det netop fremtiden, vi fra forslagsstillernes side også koncentrerer os om.

Det er netop, at hvis der skulle ske det, der faktisk allerede er sket i dag – at man først siger nej til at udvide bræmmerne, og derefter så vil man udvide dem – så er muligheden lagt ind og kan bruges i fremtidig lovgivning.

Det med fremtiden forstår jeg måske godt lidt i forhold til det, som måske hr. Kim Andersen også sagde. Han interesserede sig meget for

fremtiden, og det gør vi også i Dansk Folkeparti. Men jeg forstår egentlig godt lidt, at hr. Niels Bloch Jespersen ikke interesserer sig så meget for fremtiden, for det skulle jo gerne være en borgerlig regering, der fremover interesserer sig for fremtiden. Det er måske derfor, at de ord faldt heroppefra.

(Kort bemærkning).

Niels Bloch Jespersen (S):

Det, vi behandler i dag, er beslutningsforslag nr. B 125 og B 126. Det er det, jeg drøfter. Jeg drøfter ikke fremtiden. Jeg konstaterer – nu gentager jeg – at efter vandløbsloven får man kompensation, fordi det betragtes som ekspropriation, når man overskrider de 2 meter. Vi ønsker, at de 2 meter skal overholdes.

(Kort bemærkning).

Thorkild B. Frandsgaard (FRI):

Det er meget kedeligt, at den socialdemokratiske ordfører ikke ville tale om fremtiden, for det er det, det drejer sig om. Selvfølgelig skal dem, det går ud over, også have en kompensation for det, der er sket. Men de mennesker venter lige bestemt på: Hvad vil Socialdemokratiet i fremtiden? Hvis man laver yderligere indskrænkninger, vil Socialdemokratiet så kompensere?

Det må være et svar, som den socialdemokratiske ordfører kan give. Det kan ikke være rigtigt, at Socialdemokratiet ikke vil tale om fremtiden, men kun om, hvad der er sket.

(Kort bemærkning).

Niels Bloch Jespersen (S):

Jeg tror kun, det er fjerde gang. Fremtiden må vi løse, når der kommer nye forslag. Selvfølgelig kan jeg ikke sige, om man vil begynde at lave foranstaltninger i landbruget, som gør, at man skal udvide den bræmme yderligere. Om der så skal gives kompensation eller ej, det kommer fuldstændig an på, i hvilken sammenhæng det vil ske.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Så er det hr. Kim Andersen som ordfører.

Kim Andersen (V):

Som jeg indledningsvis sagde, så er de to beslutningsforslag, vi her har til behandling, i og for sig for os at se udtryk for en æressag, nemlig at man er rimelig og retfærdig, og at man er det, samtidig med at man slår fast, at lov er lov,

og lov skal holdes, og at man så også giver en kompensation – sådan som grundloven også taler om – til folk, der får indskrænkninger i deres frie og lige adgang til udøvelse af erhverv.

Men det er ikke sket i denne sag, og det har sat ondt blod hos landbruget, og det har gjort, at man ikke er indstillet på at samarbejde om miljøtiltag, som man ellers nok kunne være og kunne se fornuften i. For jeg vil gerne slå fast, at Venstre ønsker en aktiv miljøpolitik, og vi ønsker at værne naturen og sikre miljøet. Derom skal ingen tvivl være.

Vi rejser heller ikke tvivl om, at de 2 meter bræmmer har en positiv effekt på vores vandmiljø. Det er der overhovedet ingen tvivl om, at de har i forhold til kvælstofudledningen, og det er en udvikling, som vi til fulde støtter. Men det skal være rimeligt og retfærdigt.

Der er tale om, at ét erhverv alene bærer byrden for, at vi alle sammen kan få et gode: et renere og bedre og sundere miljø. Det er oven i købet kun en begrænset gruppe inden for dette erhverv, inden for landbrugserhvervet, nemlig de jordejere, der har arealer ned til åer og vandløb. Og så er det endda kun de jordejere, som har arealer ned til åer og vandløb, som er naturlige, eller som i henhold til vandløbsdirektiverne er højt målsatte. Det vil sige, at der i høj grad er tale om en selekteret befolkningsgruppe. Så derfor er sammenligningen med villaejeren, der får foretaget ekspropriation, fordi der skal anlægges en cykelsti udenfor, også fuldstændig i orden.

Vi vil i Venstre gerne give udtryk for, at de to beslutningsforslag, B 125 og B 126, der her er fremsat, har vores fulde støtte. Det er rigtig gode intentioner, der er i dem, og de er udtryk for en rimelig og retfærdig tankegang, og den må og skal på et tidspunkt ske fyldest, for ellers er lov og ret ikke længere, hvad det bør være i dette land.

Der er overhovedet ikke nogen som helst tvivl om, at den ordning, der blev indført i 1992 over for dele af landbruget, er ganske urimelig. Man begrænses i sin udnyttelsesret, man begrænses i sin frie erhvervsudøvelse, man begrænses i sin indtjeningsevne, og det gør man samtidig med, at man oppebærer fuld pligt til beskattning af de arealer, man fratages brugsretten til. Det er ganske urimeligt.

Hertil kommer, at disse regler af amtsmyndighederne nogle steder håndhæves så nidkært, at der jo ikke alene er tale om 2 meter, men måske snarere 3 meter, fordi ingen tør gå snævert

på grænsen af frygt for at blive indklaget for nutidens ridefogeder.

Derfor er der i virkeligheden tale om yderligere rådighedsindskrækning. Hertil kommer begrænsninger i den måde, hvorpå landbruget må behandle disse arealer, samtidig med man har forpligtelsen til at holde dem f.eks. ved at undgå, at der spredes flyvehavre fra bræmmearealerne. Det er et ganske urimeligt krav at stille til landbruget og stadig væk uden kompensation.

Vi ser i de her år, at antallet af vandløb og søer bliver opklassificeret, dvs. bliver pålagt bræmmepligt. Det vil sige, at i forhold til det, der bliver vedtaget før juli 1991, skærpes tingene. Flere og flere bliver omfattet af disse begrænsninger.

Vi kan diskutere, om en udmøntning af intentionerne i beslutningsforslagene skal medføre en erstatning tilbage fra 1992. Det vil jeg gerne medgive. Man kan også diskutere, om det foreslåede beløb til erstatning årligt pr. hektar er det rigtige beløb, men det vedrører i og for sig ikke det, der er meningen med beslutningsforslagene; dem er vi nemlig helt enige i.

Det, der er kernen i det her, er for landbruget ikke så meget et spørgsmål om nogle kroner og øre. Det er et spørgsmål om retfærdighed, og det er et spørgsmål om en grundlæggende tro på det, som dette land er bygget på: vores grundlov og ejendomsrettens ukrænkelighed, og det er de begreber og den opfattelse, som er landets fundament, som er blevet rokket i denne sag i en grad, så det er hæmmende for erhvervets udvikling, og så det er hæmmende for indførelsen af et bedre miljø i samarbejde med landbruget. Den tillid skal genoprettes.

Derfor skal ministeren og Socialdemokratiet ud af osteklokken og se virkeligheden i verden, ud i det åbne land og erkende realiteterne. Det er regeringens pligt. Det er i særklasse Socialdemokratiets pligt at række hånden frem og erkende, at her er begået en fejl. Der er tale om, at en urimelighed skal rettes op. Det skal imødekommes med en kompensation, sådan at tillidsforholdet mellem den lovgivende magt og statsmyndighederne og for den sags skyld amtsmyndighederne kan genoprettes til de fremmeste forvaltere af det danske miljø, nemlig landbrugerne, som er dem, der til daglig færdes i naturen, lever af den, er ganske afhængige af den, og bedst ved, hvordan man varetager den og sikrer dens fremtid.

Den tillid må for miljøets skyld og for erhvervets skyld ikke gå tabt. Det er det, der er ved at ske, alt imens at ministeren stivnakket fremturer med påstande og ikke vil se virkeligheden i øjnene. Det beklager vi fra Venstres side meget dybt. Vi støtter de to beslutningsforslag, og der kommer en dag, hvor intentionerne i dem vil gå i opfyldelse.

(Kort bemærkning).

Vibeke Peschardt (RV):

Ja, der var jo fuld tryk på hr. Kim Andersens forsikringer om, hvor meget Venstre ville gøre for miljøet, og jeg må da medgive, at Venstre var med til her i Folketingssalen at stemme Vandmiljøplan II igennem. Det ser vi da som et positivt tegn. Jeg synes nu nok, at jeg hører nogle andre toner nu, men jeg har to spørgsmål, jeg gerne vil stille hr. Kim Andersen.

For det første kunne jeg godt tænke mig at få at vide, hvorfor og på hvilket grundlag Venstre ikke ønsker at respektere den højesteretsdom, der er afsagt. Jeg har læst i Kristeligt Folkepartis bemærkninger, at det nok er, fordi påstanden er galt formuleret i teksterne. Det var det første spørgsmål. Den køber jeg ikke, og hvis nogen ønsker det, så kunne de jo i øvrigt anlægge sagen igen, hvis de mener, den kan vindes.

Det næste, jeg gerne vil spørge om, er: Venstre siger, at landbrugerne er de fremmeste vogtere af naturen. Kan hr. Kim Andersen så forklare mig, hvordan Venstre, der jo i meget vidt omfang herinde repræsenterer landbruget, må vi sige, selv om andre gerne vil gøre dem rangen stridig, så vil indrette det system her?

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Niels Bloch Jespersen for en kort bemærkning. Der kommer tre korte bemærkninger til den, der svarer hr. Kim Andersen. Så kommer der nye korte bemærkninger. Sådan er reglerne.

(Kort bemærkning).

Niels Bloch Jespersen (S):

Ja, hr. Kim Andersen er rystet i sin grundvold, så vidt jeg kunne høre. Er det over grundlovens definition af ejendomsbegrebet, eller er det Højesteret, hr. Kim Andersen er rystet over?

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Christian H. Hansen for en kort bemærkning, og derefter får hr. Kim Andersen ordet for at svare. Så har jeg yderligere korte bemærkninger til hr. Ole M. Nielsen og fru Anni

Svanholt. Så kommer hr. Søren Kolstrup også på listen.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Først vil jeg sige til hr. Kim Andersen, at man kan selvfølgelig være meget glad for Venstres holdning til det her, og den skal hr. Kim Andersen have tak for. Det var lige før, at hvis jeg havde haft et lommeterklæde med, så havde jeg taget det frem hernede og tørret mine øjne lidt. Det kan være, at hr. Kim Andersen har et, jeg kan låne, så kan jeg gøre det bagefter.

Venstre var jo egentlig med til at indføre det her i sin tid. Men det var måske med henblik på fremtiden, som hr. Kim Andersen så også var lidt inde på før. Men det, der egentlig skulle være spørgsmålet, var: Hr. Kim Andersen sagde, at man godt kunne diskutere, om man skulle helt tilbage til årstallet 1992, og man kunne også godt diskutere erstatningsbeløbet. Kunne hr. Kim Andersen komme lidt mere konkret ind på, hvad Venstre så mener, der ville være rimeligt? Det kom hr. Kim Andersen ikke ret meget ind på.

(Kort bemærkning).

Kim Andersen (V):

Til fru Vibeke Peschardt vil jeg gerne sige, som jeg også sagde i mit indlæg, at vi naturligvis respekterer Højesterets afgørelse. Men derfor behøver man jo ikke at være enig i den, og specielt ikke, når man læser præmisserne, og de er faktisk i forhold til domsudskriften korrekt gengivet i beslutningsforslagets bemærkninger. Og jeg citerer endnu en gang:

»Højesteret har i en dom af 21. september 1998 stadfæstet Østre Landsrets dom af 18. oktober 1996 om, at en dyrkningsfri bræmme på 2 meter indebærer indgreb af en så ringe intensitet, at det ikke generelt er et ekspropriativt indgreb«. Ja, men det må vi da undre os over. Og vi er ikke enige i det, når man tænker på, hvad der i øvrigt udbetales erstatninger og kompensationer for i det her land.

Så spørger hr. Bloch Jespersen om grundloven og Højesteret. Jamen vi respekterer og anerkender grundloven. Vi tror på de værdier og normer, som den sætter op for samfundet, for samfundslivet og for ejendomsretten.

Vi respekterer også Højesteret, men det er ikke det samme, som at vi i enhver henseende er enig i de afgørelser, der kommer. Og derfor kan det naturligvis også være, at Højesteret på

et tidspunkt skal have et andet grundlag at dømme ud fra. Det er det, vi forsøger at skabe i dag, og hvis ikke det lykkes i dag, så vil det ske på et senere tidspunkt. For jeg er så naiv at tro, at retfærdigheden til sidst vil ske fyldest, også i denne her sag.

Hr. Christian H. Hansen vil jeg meget gerne svare. Det har jeg ikke tid til nu, men det får jeg nok lejlighed til senere.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Ole M. Nielsen for en kort bemærkning, og fru Anni Svanholt og hr. Søren Kolstrup. Det er dem, jeg har noteret til korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg vil bare gerne sige tak for hr. Kim Andersens fulde og hele og varme tilslutning til vores initiativ. Jeg må indrømme, at jeg slet ikke vidste, at hr. Kim Andersen var så flot en folketaaler. Det var virkelig noget, der ville gøre sig på Skamlingsbanken eller sådan et sted eller Himmelbjerg eller et andet fint sted.

Og så er vi jo politikere. Jeg kan alligevel ikke lade være med at drille en lille smule. Det havde altså været flot, hvis Venstre havde haft den samme holdning, da man lavede Vandmiljøplan II og dér havde indført kompensation for den 500-600 mio. kr.s udgift, som landbruget blev pålagt. Men også da man lavede de dyrkningsfri bræmmer i 1992. Dér ved jeg godt, at der var et politisk spil, og at der var noget, der gik galt; jeg kender det jo alt sammen. Jeg synes nu altså lige, at det trods alt skal nævnes, men man skal aldrig ærgre sig over dem, der benytter sig af retten til at blive klogere. Jeg takker hjerteligt.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Ja, man må jo sige, at hr. Kim Andersen talte meget engageret og svingede sig højt op.

Men jeg vil gerne spørge hr. Kim Andersen, som taler om, at der er skabt ondt blod med gennemførelsen af de 2 meter bræmmer: Er det ikke et problem efter Venstres opfattelse, at landbruget får et så dårligt omdømme ved, at man faktisk ikke efterlever en lov, som trådte i kraft den 1. juli 1992? Og man kan jo naturligvis kun få den opfattelse her, at hvis der så skal gives kompensation, og måske nogle kunne overveje at give den med tilbagevirkende kraft, så virker det jo, som om at man, når man overtræder loven, så kan blive belønnet.

Mener Venstre, at det skal være sådan? Vil Venstre gå så langt, at man vil sige, at hvis man kan konstatere, at loven ikke er overholdt, så skal man efterfølgende belønnes?

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Ja, Venstre og Venstres ordfører ville tilsyneladende det hele: være vogtere af naturen og samtidig have ret til hvad som helst.

Men så vil jeg gerne have at vide, hvad det indebærer at være vogter af naturen. Indebærer det, at Venstre fuldt ud vil acceptere princippet om, at det er forureneren, der skal betale, såfremt der forurenes, og at dette princip gælder uindskrænket, og at dette princip gælder uindskrænket også for dansk landbrug? Det er det ene.

Det andet er spørgsmålet om ejendomsretten og dens rækkevidde. Mener man, at man skal have ret til at forurene helt ned til kineserne? Hvor langt går retten til at forurene uden for ejendomsretten? Til og med kineserne eller hvem?

(Kort bemærkning).

Kim Andersen (V):

Jeg kvitterer og takker hjerteligt hr. Ole M. Nielsen. Det havde tjent hr. Ole M. Nielsen, hvis hans erindring havde været lidt klarere. Så ville han have vidst, at Venstre i 1991, da naturbeskyttelsesloven var til tredje behandling, var arge modstandere af, at bræmmereglen blev indført. Han ville også have vidst, at vi stred som brage jægere bl.a. ved vores daværende ordfører, fru Hanne Severinsen, for at få indført kompensation for bræmmerne. Og det kan hr. Ole M. Nielsen forvisse sig om ved også at læse, hvad hans egen ordfører, hr. Knud Glønborg, dengang replicerede.

Så vil jeg gerne sige til fru Svanholt: Altså jeg forstår ikke rigtig, hvad det er, fru Svanholt taler om. Selvfølgelig skal loven overholdes. Jeg ved ikke, hvor det er, den ikke er overholdt. Jeg ved derimod, at der er nogle amter, der har svært ved at give et tilpas klart billede af, hvad det er for nogle grænser, landbruget skal overholde, hvad det er for nogle vandløb, der udpeges som pligtige. Jeg synes i og for sig, det er et problem for landmændene, at de ikke kan få klar besked.

Og hr. Søren Kolstrup er tilbage i den bedste koldkrigeriske marxistiske retorik. Det kan jeg næppe nå at gå ret meget ind i, men jeg vil ger-

ne sige, at der er ingen tvivl om, at landbruget kender naturens kredsløb. Landmændene lever af naturen og har en egen interesse i at behandle den varsomt og godt.

Og det er selvfølgelig sådan, at forurenerne skal betale for forurening, men det er der jo ikke tale om her. Der er jo ikke tale om forurening. Der er tale om landmandskab, der er udøvet efter gældende lovgivning og god landbrugsmæssig praksis. At man så har omdefinere nogle regler og opsætter nye mål fra samfundets side er helt i orden, men det gør ikke, at man skal komme med pegefingeren og sige æh, bæh, bussemænd! til landbruget med tilbagevirkende kraft. Det er der overhovedet ikke grundlag for.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Historieskrivning er jo vigtig. Sagen er, at Venstre ikke støttede Kristeligt Folkepartis ændringsforslag om en kompensation, da Kristeligt Folkeparti fremsatte det ændringsforslag i en tillægsbetænkning efter anden behandling. Og det er der sikkert mange gode grunde til.

Den anden sandhed er jo så også, at Venstre jo fik nedsat det samlede antal kilometer vandløb, der skulle være bræmmer ved, sådan at det kun blev de her naturlige og højt målsatte. Og det var for så vidt jo også en sejr på det tidspunkt. Vi må jo sige, at det så er det, der giver anledning til bøvet nu. Det havde jo nok egentlig været bedre, at det havde været alle 50.000-60.000 km vandløb, og at der så havde været kompensation for bræmmer ved dem alle sammen. Det ville også have været bedre for miljøet. Det er bagklogskab, men det var nok sådan, det skulle have været lavet.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Anni Svanholt for en kort bemærkning og hr. Søren Kolstrup, og derefter får hr. Kim Andersen ordet for at svare.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Jeg kan forstå, at hr. Kim Andersen stiller sig tvivlende over for, om denne her lov bliver overholdt eller ikke overholdt og, jeg vil nærmest sige, giver indtryk af, at den bliver overholdt.

Så kan jeg oplyse hr. Kim Andersen om, at f.eks. står jeg her med et udklip fra en avis, Århus Stiftstidende fra den 5. marts 2000, hvor

der står her, at mere end hver tredje overtrådte vandløbsloven i Galtens Kommune, og sådanne historier er altså kommet så sent som her i år. Jeg kan også oplyse hr. Kim Andersen om et svar fra miljø- og energiministeren, der siger:

»Jeg finder endnu ikke, at amternes og kommunernes tilsyn med overholdelse af 2 meter dyrkningsfrie bræmmer langs vandløb og søer er tilfredsstillende.«

Der finder altså fortsat ret omfattende overtrædelser sted, men det virker, som om hr. Kim Andersen bagatelliserer det og ikke er optaget af, at retshåndhævelsen skal understreges, og at det også af hensyn til landbrugets omdømme er vigtigt, at reglerne overholdes.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Det var jo et interessant svar, hr. Kim Andersen kom med til undertegnede. Hr. Kim Andersen sagde ganske fromt: Jamen selvfølgelig er Venstre da enige i det princip, der hedder, at forureneren betaler. Selvfølgelig er vi det.

Men jeg har forstået Venstre således, at dette princip skal gælde for hele Danmark med undtagelse af ét erhverv. Der er ét erhverv, hvor det ikke må gælde, og det er et grundprincip. Det må ikke gælde for dansk landbrug, her skal der derimod lyde et andet kodeord: Kompensation og atter kompensation. Og hvis man så kommer lidt tæt på erhvervet og nævner princippet om, at forureneren betaler, lyder kravet om kompensation, så jeg kan ikke få det til at hænge sammen.

Så vidt jeg kan se, er der ved at blive opbygget en vældig skizofreni i hr. Kim Andersens væsen. Men jeg vil gerne redde hr. Kim Andersen ud af den skizofreni, f.eks. ved at gøre opmærksom på, hvordan man kan bruge forureneren betaler-princippet og dermed undgå dette administrative indgreb.

(Kort bemærkning).

Kim Andersen (V):

Nu skal Kristeligt Folkepartis ordfører, hr. Ole M. Nielsen, altså ikke lade helligheden stige sig til hovedet. Kendsgerningen er jo, at Kristeligt Folkeparti forud for lovens indførelse i 1992 i virkeligheden kæmpede for 6 meter bræmmer, mens Venstre derimod fik reduceret de oprindelige 60.000 km, der skulle udlægges til bræmmer, til 30.000 km. Vi sloges for kompensation for rådighedsindskrænkningen, og vi arbejdede efterfølgende for, at man i EU kunne få de ud-

lagte bræmmer inddraget i det udlagte brakareal og dermed få brakstøtte. Det er facts i den sag, må jeg sige til hr. Ole M. Nielsen.

Fru Anni Svanholt står med nogle avisudklip og snakker om landbrugets omdømme. Jamen ud over avisudklip kan jeg altså henvise til, at landmænd, der ringer til de amtskommunale kontorer, simpelt hen ikke kan få et vide, om deres åer, søer og bække er udlagt til at skulle have bræmmer omkring sig. Man kan ikke få at vide, hvor der skal måles fra, man kan ikke få at vide, om vandløbet er klassificeret efter den ene eller den anden målsætning, og man kan ikke engang få at vide, når ens vandløb, å eller bæk, er ved at blive undersøgt med henblik på en opklassificering. Jeg ved ikke, hvem det er, der har brug for at få omdømmet pudset af, så det kan blive troværdigt.

Hr. Søren Kolstrup svinger sig som sædvanlig op i retorikken og snakker om, hvilke principper der gælder for landbruget. Jamen Venstres princip er altså, at det er forurenere, der betaler, men det er ikke den diskussion, vi har her, så jeg ved egentlig ikke, hvem der er skizofren. Det er helt klart, at er der nogle, der har forurenat og brudt lovgivningen, også i landbruget, skal de naturligvis retsforfølges. Men det er der ikke tale om her. Der er ikke tale om forurening, der er tale om, at et erhverv har udøvet sin brugsret efter bedste landbrugsmæssige skik og efter gældende lovgivning. Det er svaret, og hvis hr. Søren Kolstrup bliver skizofren over det, tror jeg ærligt talt ikke, der er meget at gøre ved det.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Så er der tre nye korte bemærkninger. Hr. Christian H. Hansen, hr. Ole M. Nielsen og fru Anni Svanholt.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Jeg vil blot sige, at i Dansk Folkeparti har vi hverken været medvirkende til, at loven blev vedtaget, eller kæmpet for 6 eller 12 meter bræmmer. Men vi var jo heller ikke i Tinget på det tidspunkt.

Men jeg synes, det er lidt kedeligt, at debatten komme til at gå på, hvad der er gjort før. Jeg synes, vi skal se fremad nu og drøfte de to gode forslag, der ligger her, for som hr. Kim Andersen selv har været inde på, er det fremtiden, det drejer sig om, og det drejer sig om at få løst nogle opgaver for landbruget.

Men jeg vil stadig gerne spørge hr. Kim Andersen om det, der skete i 1992. Jeg har stillet spørgsmålet før og vil nu give hr. Kim Andersen lejlighed til at svare: Hvad vil Venstre med hensyn til at gå tilbage årstalsmæssigt, og hvad vil Venstre med hensyn til beløbsstørrelsen på kompensationen, som jo ligger på 3.700 kr. pr. hektar på nuværende tidspunkt?

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Ja, det er helt korrekt, at Kristeligt Folkeparti var inde på 6 meter bræmmer, men det skulle være med kompensation. Det var Kristeligt Folkepartis holdning.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Det er klart, at de offentlige myndigheder, både kommuner og amter, skal gøre deres arbejde i denne sag, og det er bl.a. derfor, jeg har rejst sagen gentagne gange over for miljø- og energiministeren for at få kommunerne og for så vidt også amterne til at føre det tilsyn. Men det fritager jo ikke landmændene for at efterleve den bestemmelse fra 1. juli 1992, som er stadfæstet ved Højesterets dom.

Så kan jeg oplyse hr. Kim Andersen om, at af det svar, jeg har fået fra miljø- og energiministeren den 1. december 1999, fremgår det, og jeg citerer:

»Der er således foretaget håndhævelse af 49 pct. af de 2.871,6 km vandløbsbred, hvor bræmmebestemmelsen ikke var opfyldt pr. 31. december 1998, hvilket svarer til, at 51 pct. af de 6.062 lodsejere havde overtrådt bræmmebestemmelsen.«

(Kort bemærkning).

Kim Andersen (V):

Til hr. Ole M. Nielsen: Jeg er glad for, at det herfra kan bekræftes, at Kristeligt Folkeparti arbejdede for 6 meter bræmmer.

Af Folketingets forhandlinger fremgår det klart, hvem det var, der argumenterede for, at det skulle være med kompensation, og det fremgår også klart, hvem det var, der i EU efterfølgende arbejdede for, at de udlagte bræmmer skulle kunne henregnes til brakarealer og dermed modtage braktilskud. Det var Venstres daværende landbrugsminister Laurits Tørnæs.

Til fru Svanholt blot dette, at selvfølgelig skal landmændene overholde loven, også på dette område. De skal på ingen måde fritages, men

det ville jo også være rart, hvis myndighederne kunne fortælle landmændene, hvad det er for nogle vandløb, der er udlagt til at skulle kantes med bræmmer, og det ville også være rart, hvis de kunne få at vide, hvornår de forskellige søer og vandløb ville blive opklassificeret og hvorfor. Men det halter det altså overordentlig meget med.

Til hr. Christian H. Hansen: Vi er enige i de to beslutningsforslags intentioner, men hr. Christian H. Hansen burde vide – det gør vi i hvert fald som et ansvarligt parlamentarisk parti – at det er problematisk at lovgive med tilbagevirkende kraft, og man kan også, når retfærdigheden skal ske fyldest, i hvert fald sætte spørgsmålstejn ved, om 3.700 kr. pr. hektar er det rigtige beløb. Burde man ikke snarere sammenligne med den kompensation, der gives for brakarealer, nemlig 2.200 kr. pr. hektar?

Men det skal slet ikke skille os ad. Det er kun et spørgsmål om at gøre tingene på en realistisk og retfærdig måde, for det, der er væsentligt for landbruget i denne sag, er i og for sig ikke kroner og øre. Jeg har snakket med mange landmænd om det spørgsmål, og det, der er afgørende, er, om retfærdigheden sker fyldest, og om ejendomsretsbegrebet i henhold til grundloven stadig tages højtideligt i dette land. Det er det, det drejer sig om, og det er vi helt med på. De andre ting er noget teknisk, som vi kan diskutere.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):
Fru Gitte Seeberg som ordfører.

Gitte Seeberg (KF):

Da den konservative ordfører, fru Henriette Kjær, ikke har mulighed for at være til stede her i Folketingssalen i dag, skal jeg på hendes vegne redegøre for Det Konservative Folkepartis standpunkt til de to beslutningsforslag:

Det Konservative Folkeparti spillede en aktiv rolle, da vandløbsloven i sin tid blev til. Hårdt presset af en ivrig opposition, der krævede 6 meter brede bræmmer, lykkedes det den konservative miljøminister at lande på de 2 meter, som vi kender i dag.

Det var vores opfattelse dengang – og det er det stadig – at man via EU's braklægningsordning burde have tildelt landmanden det tilskud, der normalt udløses ved braklægning. Bræmmerne ligger jo brak, og det undrer os derfor, at EU ikke ville medtage bræmmerne i braklægningsordningen.

Det var altså et konservativt ønske, at landmændene og lodsejerne skulle have økonomisk kompensation for at lægge deres jord brak og undlade dyrkning. Men siden vandløbsloven er der jo løbet meget vand i åen. Vi har bl.a. fået Vandmiljøplan II, hvori der kræves et vist areal udlagt som våde enge, men det har vist sig, at det beløb, man vil kompensere landmændene med, ikke rækker. Det kan simpelt hen ikke betale sig at lave projekter med våde enge.

I Det Konservative Folkeparti ønsker vi, at man ser samlet på både bræmmerne og de våde enge, for det er fuldstændig rigtigt, som forslagsstillerne skriver i deres beslutningsforslag, at velviljen fra landmændenes side bliver betydelig større, hvis man giver dem en fair behandling. Sådan er det ikke lige formuleret, men det er vist det, der ligger i det, og vi synes derfor, det er rimeligt, at Folketinget gennemgår de forhold, man har givet lodsejerne, og finder frem til en orden, som alle kan leve med.

Med hensyn til B 126, der går ud på, at amterne og kommunerne skal behandle de enkelte lodsejere ens, er vi helt enige. Det er et stort problem, at udpegningen og sagsbehandlingen er så forskellig, som den er. Det er med til at skabe usikkerhed om projektet og stiller lodsejerne ringe rent retssikkerhedsmæssigt. Ikke bare i disse sager om vandløb oplever vi en mangeartet sagsbehandling fra amt til amt, også når det gælder liste 5-virksomhederne, administrerer amterne den samme lov helt forskelligt. Det er virkelig problematisk, at ens skæbne er bestemt af, hvilket amt eller hvilken kommune man nu tilfældigvis bor i.

Vi støtter derfor fuldt ud, at ministeren skal sende en vejledning ud om, hvordan man udvælger, vurderer og måler de vandløb, der kan være tale om. Det vil styrke retsstillingen væsentligt og skabe mere respekt om loven, og samtidig tror vi, det vil nedbringe antallet af klager, som miljømyndighederne på flere niveauer i dag bruger megen tid på, ligesom landmanden selvfølgelig også skal bruge tid og ressourcer på en sådan sag.

Vi ser derfor frem til en konstruktiv sagsbehandling og kan, som det fremgår, støtte begge forslag.

Anni Svanholt (SF):

SF stemte i sin tid for ændringen af vandløbsloven i 1991 og er fortsat af den opfattelse, at det var i orden, at ændringen ikke skulle medføre erstatning, og Højesterets dom af 21. sep-

tember 1998 har jo også fastslået, at det var i orden. Dermed siger jeg også, at SF afviser B 125.

Med højesteretsdommen er det helt klart slået fast, at det er i fuld overensstemmelse med grundloven, at Folketinget på samfundets vegne foretager rådighedsindskrænkninger af ejendomsretten, når der er tale om en generel bestemmelse, som rammer alle, og at vi i dette samfund kan foretage sådanne ændringer af ejendomsretten, når de tilgodeser et miljømæssigt formål. Endvidere fremhævede Højesteret, at indgrebet ikke har den store betydning for mange landmænd. For en række bredejere indebærer loven et indgreb af en så ringe intensitet, at det alene af den grund ikke vil være et ekspropriativt indgreb. Desuden fremhævede fire af de fem højesteretsdommere, at der var lagt vægt på, at indgrebet om dyrkningsfrie bræmmer er velbegrundet, fordi dyrkning af vandløbsnære arealer betyder en væsentlig forøgelse af risikoen for forurening af vandløb med betydelige rensningsudgifter til følge.

Baggrunden for ændringen var ønsket om at begrænse udskridning af jord og udsivning af fosfor og kvælstof fra markerne af hensyn til fiskene og dyrelivet ved vandkanten. Men siden bestemmelserne om det dyrkningsfrie areal trådte i kraft, har mange landmænd angiveligt, som vi tidligere har været inde på, valgt at se gennem fingrene med reglen eller direkte overtrådt den, og kommunerne har også set til den anden side, da de har været umådelig langsomme i forhold til at føre miljøtilsyn og håndhæve denne bestemmelse.

Jeg synes, det er beskæmmende for landbrugets omdømme, at der skulle en højesteretsdom til, før landmændene ville efterleve loven. Uanset at man kan have den opfattelse, at det er uretfærdigt, så er vi jo da alle sammen i det her land nødt til at efterleve de lovbestemmelser, som vedtages, og nu er det altså slået fast ved en højesteretsdom, at det var i orden at foretage den ændring erstatningsfrit.

Jeg har tidligere opfordret miljø- og energiministeren til at opfordre tilsynsrådene til at udøve det aktive tilsyn, som de faktisk også har en pligt til, sådan at retshåndhævelsen i forhold til denne lov kan blive meget, meget bedre. Det ser jeg frem til og håber i øvrigt at kunne få en bekræftelse på, at det vil finde sted.

Nogle få bemærkninger til B 126: Jeg kan sige, at SF er helt uenig i den tankegang, der ligger bag, og dermed har jeg sagt, at SF er imod B 126.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Jeg må sige, at jeg finder det besynderligt, jeg finder det beklageligt, at fru Anni Svanholt ikke kan forholde sig til, at det, man lægger op til her, ikke er et spørgsmål om, at nogle skal have lov til at bryde en lov. Det er et spørgsmål om, at man herinde fra Folketingets side konstaterer, at der er begået en fejl. Den vil vi rette op på, og så får vi løst problemerne.

Når fru Anni Svanholt siger, at de fleste landmænd jo faktisk også er faldet helt til ro, og de har det egentlig godt med det, det har nærmest ikke nogen betydning for dem, så vil jeg gerne spørge fru Anni Svanholt: Hvilken betydning tror fru Anni Svanholt, det har for en landmand, at han mister 30 hektar?

Jeg vil også gerne spørge fru Anni Svanholt, når hun siger, at der jo er masser af landmænd, der ikke overholder den her lovgivning: Har fru Anni Svanholt noget kendskab til, om man ude i kommunerne har meget svært ved at administrere det? Har fru Anni Svanholt kendskab til, om det ikke forholder sig sådan, at flere landmænd faktisk er politianmeldt, og at der er et stort administrativt bøvl omkring det her? Har fru Anni Svanholt kendskab til det, eller har fru Anni Svanholt slet ikke været i kontakt med det samfund i lang tid?

(Kort bemærkning).

Kim Andersen (V):

Jeg citerer frit fru Anni Svanholt: Jeg synes, det er flovt for landbruget, at der skal en højesteretsdom til, før man vil efterleve loven.

Det er flovt, siges det, men landbruget efterlever jo loven, når man af den pågældende administrative myndighed får at vide, hvad det er, man skal efterleve. Fru Anni Svanholt skal prøve lige at vende ordene en lille smule indad, prøv at vende dem imod sit eget erhverv, andre sammenlignelige grupper i det her land, som skal afstå ejendom, dyrkningsret, virksomhedsindskrænkning.

Er det flovt, at man går rettes vej, når det er en institution og helt legitimt i vores samfund, for at bede om at få en kompensation for sin indskrænkning i erhvervsudøvelsen? Er det virkelig flovt? Mener SF, at det er flovt at bruge dette samfunds lovligt indstiftede institutioner til at afgøre tvister og urimeligheder? Jeg er dybt, dybt forundret over SF's indstilling i sådan en sag.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg er helt enig i hr. Kim Andersens sidste bemærkning. Jeg synes, det er en utidig sammenkædning af dommen og så det tidspunkt, hvor man skal til at overholde loven.

Der er ingen partier i det her Folketing, der ikke mener, at loven skal overholdes. Så er det rigtigt, som fru Svanholt siger, at dommen har slået fast, at der ikke er pligt til at betale kompensation, men det betyder da ikke, at vi politikere ikke mener, at det er rimeligt.

Det er to vidt forskellige ting, og det, sagen i dag handler om, er, at vi mener, det er rimeligt at betale kompensation, når vi fratager folk en rådighedsret og laver en indskrænkning af deres ejendomsret.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Det er fuldstændig klart og fremgår jo klart af min tale, at SF er uenig i den opfattelse, som er udtrykt i det forslag, der ligger her i dag.

Jeg forstår, at de partier, som har fremsat forslaget, mener, at der skulle gives en kompensation. SF er uenig heri, og det vil jeg gerne understrege. Som det også fremgik af min tale, så stemte vi jo for det dengang, og det vedstår vi også i dag, og det har jeg sagt klart og tydeligt. Vi er bare uenige.

Med hensyn til de udtalelser, jeg kom med, om betydninger og om, hvor vigtigt det var, refererer de til det, dommerne har udtalt i forbindelse med dommen, og det var det, jeg sagde i min tale. De anser det ikke for at være et kæmpestort indgreb, så ville udfaldet formentlig også have været anderledes.

Så til hr. Kim Andersen: Jeg må sige, jeg bliver lidt forbavset over, at hr. Kim Andersen kan udtale sig på denne her måde, at hr. Kim Andersen åbenbart ikke synes, at det er flovt, at landbruget overtrådte bestemmelserne meget, meget markant. Man overtrådte dem og har faktisk også sagt, at man ikke ville overholde dem, før der kom en dom.

Mener hr. Kim Andersen, at et erhverv godt kan hævde, uanset der er nogle bestemmelser, at man ikke behøver at efterleve disse, før der er faldet dom i en sag? Er det sådan, hr. Kim Andersen mener et erhverv skal gå frem, uanset hvem det måtte være?

(Kort bemærkning).

Kim Andersen (V):

Jeg tror, der er noget, fru Svanholt fuldstændig har misforstået. Der er jo ikke tale om, at der blev en sag, en dom ved landsretten og efterfølgende en højesteretsdom om, at landbruget ikke overholdt gældende lov og regler. Det er der jo ikke tale om.

Der er tale om, at landbruget, som naturligvis i dette tilfælde, som i alle andre, er indstillet på at overholde landets lovgivning, gik rettens vej for at få retfærdigheden til at ske fyldest og opnå en kompensation, for at vinde rettens ord for, hvad dette Ting ikke kunne finde ud af med hensyn til, hvad der var ret og rimeligt. Det kan jeg ærlig talt ikke hverken se eller forstå skulle være flovt.

Jeg vil være dybt forundret, hvis det så også skulle være SF's opfattelse, at det er flovt i en sådan sammenhæng at bruge retssystemet i et retssamfund. Jeg er dybt forundret. Det må jeg sige. Men jeg tror heller ikke, at det er SF's opfattelse, når fru Svanholt får tænkt sig ordentligt om.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Jeg har selvfølgelig dyb forståelse for, at SF er meget langt ude i dag. Jeg har også dyb forståelse for, at SF sætter sig helt ud over virkeligheden, men jeg har ikke dyb forståelse for, at fru Anni Svanholt ikke heroppefra kan svare på de spørgsmål, som fru Anni Svanholt bliver stillet.

Fru Anni Svanholt blev stillet et spørgsmål, som gik på, om fru Anni Svanholt har kendskab til, at man ude i de enkelte kommuner eller amter simpelt hen ikke kan finde ud af administrere det her, og derfor er der så meget bøvl. Har fru Anni Svanholt kendskab til, at der ligger flere politianmeldelser, som man ikke kan rode bod på? Kan fru Anni Svanholt ikke bare lige for en kort stund komme ind i virkelighedens verden?

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Jeg vil gerne slå fast, at naturligvis har et erhverv sin fulde ret til at rejse en sag ved domstolene, fordi man mener, at det ikke er en rimelig afgørelse.

Men det, der er sket, er jo – og det kan man konstatere igennem det tilsyn, som trods alt er gennemført – at man ikke har efterlevet be-

stemmelserne, og der er også udtalelser om, at man jo egentlig ikke syntes, at man behøvede at overholde bestemmelserne, fordi nu var der jo rejst en sag. Det synes jeg er et problem. Selv om man kan være uenig i bestemmelserne, så må man da efterleve bestemmelserne, indtil der f.eks. er faldet en afgørelse, og indtil der er en ændring, en ændret lovgivning osv. Der er altså en uenighed, som skal afprøves; men der er jo altså en lov, som er indført, som man også skal efterleve.

Til hr. Christian H. Hansen vil jeg bare sige, at kommunerne har jo sådan set haft meget, meget god tid til at finde ud af, hvordan det her skal være, og der er vel vejledninger på området. De skal selvfølgelig gøre deres arbejde, sådan at arbejdet med at føre tilsyn og også håndhævelsen rent faktisk bliver gennemført.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Nu vil jeg også blande mig i denne her sag. Jeg ved ikke, hvor mange sager der er, hvor landmænd ikke har villet overholde loven, men der er masser af sager, hvor kommunerne er kommet med fejlagtige påstande om, at det og det vandløb var hjemfaldet til, at der skulle være bræmmer, og hvor de måtte trække det tilbage. Så der er megen uklarhed. Så hvem der ikke vil hvad, det ligger på begge sider; det er helt sikkert.

Derfor er det også utrolig hovskisnovski, når ministeren ikke vil tilgodese vores beslutningsforslag nr. B 126, som jo netop har til formål at lempe på de her elendigheder, hvor kommunerne ikke kan finde ud af tingene.

(Kort bemærkning).

Kim Andersen (V):

Jeg tilslutter mig fuldstændig den sidste talers indlæg.

Og til fru Annie Svanholt: Bedre sent end aldrig. Fru Svanholt fik åbenbart tænkt sig om, og det var godt. Jeg hørte fru Svanholts indlæg sådan, at hun trak sine ord om, hvad der var flovt for landbruget tilbage, at fru Svanholt erkendte, at det var helt legitimt og helt i orden, at et erhverv, her landbruget, naturligvis går rettens vej, når det føler sine rettigheder trådt under fode.

Jeg er glad for, at fru Svanholt nåede til den erkendelse og trak sine grovkornede beskyldninger tilbage.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Kim Larsen sang: »Hvad gør vi nu, lille du?«, og det samme kan siges, når fru Annie Svanholt siger heroppefra, at kommunerne har haft masser af tid.

Men når det så viser sig, at de ikke kan løse problemerne, var det så ikke en god idé, at man netop fik kigget på det problem, og at SF så i hvert fald kunne sige ja til B 126, som lægger op til at lette det for kommunerne, lægger op til at gøre det nemmere for alle instanser både for myndigheder og landmænd?

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Jeg må sige, at hr. Kim Andersen er fantastisk god til at fordreje mine udtalelser.

Jeg har på intet tidspunkt anfægtet nogens ret til at rejse en sag, men jeg har sagt, at jeg synes, det var pinligt, at man ikke har gjort alt for at efterleve en lov, som er så gammel som fra den 1. juli 1992. Vandløbene er udpeget osv., det er faktisk meget klart, hvad det er, der skal ske. Så der er altså ikke de undskyldninger.

Jeg synes, at hr. Kim Andersen på den måde med sine udtalelser kommer til at forsvare det, der sker, ved at sige: Jamen det er, fordi myndighederne alligevel ikke har udpeget områderne osv. Det er jo ikke rigtigt. Det er ikke rigtigt, men der er mangelfuldt tilsyn, det er noget andet. Men de har jo altså lavet det, så der er ingen tvivl om, hvad det er, der skal efterleves og overholdes her.

Til hr. Christian H. Hansen vil jeg sige: Jamen der er jo overhovedet ikke nogen form for dokumentation i det, hr. Christian H. Hansen siger. Det er noget løserevet noget, der kommer om nogle enkelte kommuner. Så det er altså ikke nogen undskyldning for, at de her bestemmelser skal efterleves.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Hr. Ebbe Kalnæs som ordfører.

Ebbe Kalnæs (CD):

Der skal ikke herske nogen tvivl om, at CD støtter de to beslutningsforslag, som her bliver behandlet sammen.

Den her diskussion bliver ofte til et spørgsmål om for eller imod miljøet. Nogle ønsker i hvert fald at dreje diskussionen i den retning, når vi er inde på at tale om denne her slags sager. Proportioner og nuancering i miljøpolitik

har jeg indtryk af er på vej til at få bedre kår. Og det, det drejer sig om, er altså at nå nogle resultater.

Der skal ikke være nogen tvivl om, at vi er stærkt interesserede i naturbeskyttelse. Vi er stærkt interesserede i, at vi for vandløb, søer, skove, våde enge, osv. skal nå gode resultater med den politik, vi planlægger. Der er ingen tvivl om, at det, der hedder naturbeskyttelse på de mest sårbare områder, vil være fornuftigt i fremtiden.

Problemet er bare, at nogle har lagt en strategi – flere af os har måske været med til det for år tilbage – som skal beskytte alt, uanset den nuancering eller de behov, som man også burde kigge på. Man burde arbejde reelt for at få konverteret vores braklægningsordninger til at beskytte dér, hvor der rigtig er beskyttelse behov, altså ordentlige gedigne ordninger med ordentlige gedigne kompensationer, således at tingene bliver beskyttet, fordi de er et samfundsgode, der gerne skulle beskyttes.

Men vi må også samtidig gøre os klart, at vi fortsat skal have et højeffektivt landbrug, og at vi stadig væk skal have en meget stor og fornuftig udnyttelse og fødevarereproduktion. Vi skal også gøre os klart, at hvis vi ikke har den målsætning også i en global sammenhæng, så kan vi ikke føde verdens befolkning.

Derfor er det meget afgørende for os at sige, at fremfor at tale om gamle historier, om hvad vi har lavet af fejltagelser, om hvad vi har af regler for våde enge, der ikke rigtig virker i dag osv., var det så ikke på tide at få lagt en ny strategi.

Det er jo i virkeligheden miljøministeren, der har håndtagene til at overrulle de her forslag og sige: Nuvel, hvis vi skal få noget fornuftigt ud af det her, så skal vi nok sætte os ned og lægge en ny strategi for området og lade være med at gøre det til en diskussion om retsafgørelser.

Som jeg sagde tidligere i en kort bemærkning, så er retsafgørelser jo ikke udtryk for retfærdighed. Retsafgørelser er noget, man tyr til i det yderste, når man skal have truffet en afgørelse, der ikke kan træffes på anden vis, men retfærdighed er der ikke nogen garanti for.

Når vi lovgiver, skal vi jo forsøge – det er dansk tradition – at skabe en fornuftig enighed på samme måde, som når man med Bicheludvalget er nået langt og til stor enighed med alle parter, landbruget. Vi havde et lille hjørne omkring den nye pesticidhandlingsplan, hvor en del af forslaget for nylig heldigvis faldt væk,

så i dag har man altså en stor, bred enighed om at nå nogle fælles mål, hvor man har en 5-10-årig periode, når man skal nedsætte behandlingshyppighed osv., og det har man i enighed.

Jeg tror, det er muligt, hvis ministeren vil, at lægge en ny strategi på det her område, hvor man også opnår en enighed og ikke altid en konflikt og en tvist – en mulighed for, at erhvervet ikke føler, at man ligesom kører på de her sider, selv om det er noget af det mest gennemdrøftede, noget af det mest gennemkontrolerede, vi næsten har, en mulighed for, at erhvervet kan se, at vi også på andre miljøområder lægger nye strategier, hvor vi faktisk har værre og større problemer rent miljømæssigt end dem, vi bruger næsten al vores tid og energi på.

Jeg opfordrer til, at vi lægger og starter en ny strategi, hvor vi laver naturbeskyttelse selektivt dér, hvor der er god behov for det – gør det på en ordentlig måde i enighed, laver en konvertering af braklægninger, og hvad vi ellers kan blive enige om, fordi vi godt alle sammen ved, at i den fremtid, i et højeffektivt samfund, et højt forbrugende samfund, vi lever i, vil det være nødvendigt for fremtiden. Men det er ikke ensbetydende med, at det ikke skal foregå retfærdigt og rimeligt.

Når CD støtter de her beslutningsforslag, er det selvfølgelig et stik ind i den nuværende lovgivning, altså et ønske om at ændre, fordi vi rent faktisk mener, at virkningerne af det her er urimelige.

Derfor vil jeg igen opfordre til, at man ikke bare kigger på, hvad der er af lovgivning – selvfølgelig skal lov holdes – men at vi erkender, at den strategi, vi har lagt på området, rent faktisk heller ikke har de miljømæssige virkninger, som vi egentlig ønskede, da vi lagde strategien. Vi kan faktisk nå betydeligt bedre mål på naturbeskyttelsesområdet, og vi kan nå det også i fællesskab med dem, som skal udøve erhvervet i det daglige. Det er jeg overbevist om.

Når man taler om de her ting i disse år, er der jo en meget stor forståelse, og der sidder ikke nogen gustne mennesker et sted og er ligeglade med miljøet. Derfor vil jeg gerne vende tilbage til dét, jeg indledte med at sige: Det her er ikke et spørgsmål om for eller imod miljøet. Det er et spørgsmål om ret og rimelighed. Det er et spørgsmål om, at vi lægger en strategi, som gør, at vi kan gøre tingene i enighed og ikke i konfrontation. Det er altså ikke smukt at

se, at nogle laver det her om til et spørgsmål om retstilstand, eller om nogle holder loven eller ikke holder loven, fordi selvfølgelig skal lov holdes. Ingen tvivl om det. Men det helt afgørende er, at lov og retsafgørelser ikke nødvendigvis er retfærdighed.

(Kort bemærkning).

Niels Bloch Jespersen (S):

Da jeg spurgte hr. Kim Andersen om, hvor fejlen var – om det var grundloven eller Højesteret – fik jeg et klart svar.

Jeg vil gerne høre hr. Ebbe Kalnæs besvare det samme spørgsmål. Men jeg forstår, at det ikke er en retfærdig dom, Højesteret har afsagt. Er det ejendomsretsbegrebet i grundloven, der skal kritiseres, eller er det Højesterets måde at dømme på?

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Jeg tager slet ikke stilling til, hvad Højesteret kommer frem til. Når Højesteret har udtalt sig, så har Højesteret udtalt sig, og sådan er det.

Jeg gør bare opmærksom på, at man i almindelighed må sige, at retsafgørelser ikke nødvendigvis er et udtryk for retfærdighed, hverken i den sag eller en anden. Endelig retsafgørelse er noget med at træffe en beslutning, når man ikke kan komme længere, og det må man selvfølgelig forholde sig til, og det respekterer vi som alle andre.

Det, jeg beder om i dag, er, at man lader være at diskutere retsafgørelse, men diskuterer det politiske indhold om ret og rimelighed – om vi kan lægge en anden strategi på det her område.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Vibeke Peschardt som ordfører.

Vibeke Peschardt (RV):

Det er jo en meget lang debat, vi har sådan en fredag eftermiddag, der jo plejer at være præget af relativt hurtige debatter. Det skyldes måske vores interesserede tilhørere, at der bliver gjort så meget ud af debatten her.

Jeg har lyttet specielt meget til, hvad hr. Ole M. Nielsen har sagt om baggrunden for de her to beslutningsforslag, og det, jeg har lyttet mig frem til – det var jo ikke så svært, for hr. Ole M. Nielsen har gentaget det indtil flere gange – er, at de her forslag jo i virkeligheden handler om, at store dele af landmændene i Danmark føler sig krænkede over den behandling, de får af

flertallet i Folketinget. Det er egentlig det, det her kompleks handler om.

Det handler altså ikke om de 15 mio. kr. som kompensation – hvis det nu var 15 mio. kr., som Højesteret har sagt, at man ikke skal have, fordi det er så lille en del af et samlet landbrug, selv små landbrug, at det ikke er erstatningsberettiget i henhold til hverken lov eller grundlov. Det synes jeg man skal forholde sig til

For først at komme omkring det beslutningsforslag vil jeg sige, at vi heller ikke støtter det, og vi har ikke gjort det på noget tidspunkt i hele forløbet. Det her beslutningsforslag har altså været fremsat tidligere.

Men derfor vil jeg godt forholde mig en lille smule til det der dårlige forhold, som hr. Ole M. Nielsen mener, der er mellem folketingsflertallet og det danske landbrug. Jeg kunne selvfølgelig holde en lang tale eller gentage den debat, vi havde forleden dag, hvor vi faktisk havde det samlede landbrug på dagsordenen, nemlig landbrugets erhvervspolitiske situation. Og den ved vi jo er ret dårlig. Mange af dem tjener ingen penge, de har høj gæld, og det er klart, at når man er presset, er der naturligvis også en forståelse for, at et erhverv siger: Jamen så kom og give os noget kompensation.

Kompensation får de jo, og ærlig talt det dyrker de jo også deres landbrug efter. De dyrker efter, hvor de kan få EU-støtte, hektarstøtte, ikke kompensationer, men interventioner, som det hedder, af forskellig art, og selv om alle siger, at de gerne vil af med det, så løber det i hvert fald 6-7 år endnu, indtil »Agenda 2000« er gennemført.

Det er sådan set de psykologiske dele, der ligger bag det der, og jeg skal virkelig beklage det. For jeg kan ikke forstå, at et stort eksport-erhverv som landbruget ikke kan forstå og ikke kan respektere, at det samlede samfund ønsker miljøkrav overholdt. Det gør man også på bræmmer, lige meget om det er 2 m eller 10 m, og for at komme med endnu en sag, som jeg tror man ikke er glade for i landbruget, nemlig Pesticidhandlingsplan 2, så er det jo sådan i den, at der vil der blive ydet erstatning for op til 20.000 hektar bræmmer. Det er selvfølgelig bredere bræmmer end dem, vi taler om, men det er noget, der kommer til at ske efter aftale med landmændene, og der følger kompensationspenge med. Jeg må så sige, at de kompensationspenge faktisk også stammer fra EU. Vi er viklet ind i hele det system.

Om det næste beslutningsforslag vil jeg også bare sige, at jeg overhovedet ikke mener, man kan regulere på denne her måde. Jeg er enig med fru Anni Svanholt og også med andre i, at det tilsyn, der føres på det her, antageligt er ganske vekslende, og det skyldes jo så, må man sige, at de, der har tilsynet, nemlig kommunerne, ikke alle steder enten vil eller kan eller har afsat midler til lave de tilsyn, de skal.

Det ved jeg ikke, hvad man skal sige til. Man kunne muligvis taget det op i forhandlingerne med kommunerne, hvis det var det, man skulle. Men beslutningsforslaget, som det er fremsat her, kan vi ikke støtte.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Når fru Vibeke Peschardt gør opmærksom på, at landbruget kan have særlige vanskelige vilkår eller tjene meget eller lidt eller har stor eller lille gæld, så er det ikke særlig afgørende. Det er ikke særlig afgørende, for det er ikke dét spørgsmål. Om så landbruget tjente mange penge i en periode, var det lige urimeligt. At gøre det til et spørgsmål om, hvorvidt nogle er trængt – nej, det er et ret- og rimeligheds-spørgsmål, vi diskuterer. Om det er rimeligt, og om man på en række andre områder ville fragte folk dispositionsretten uden at kompensere eller i hvert fald få lavet nogle andre aftaler i en lidt bredere enighed. For jeg tror faktisk, at Det Radikale Venstre havde en mulighed for at påvirke internt i regeringen, så man lagde en ny strategi på området og ikke bare holdt helt slavisk fast. Men det kan være svært en gang imellem, det ved jeg.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Jamen jeg synes, det var et godt indlæg, fru Peschardt kom med. Det var jo et relevant indlæg. Selv om vi ikke er fuldstændig enige, så synes jeg, det var et godt debatindlæg.

Det, jeg ikke helt forstod, var, at landbruget må forstå, at vi ønsker miljøkrav overholdt. Det ligger der heller ikke noget i. Det tror jeg også landbruget forstår. Det er heller ikke det, det her handler om. Vi er i Kristeligt Folkeparti ikke altid enige i de miljøkrav, der opsættes, men i de fleste af dem, hvis ellers man kunne få nogle ordentlige tidsterminer på, så man kunne nå at få dem gennemført til tiden, så man havde en mulighed for at opnå de mål, som blev sat. I de

tilfælde synes vi jo alle sammen godt om de mål.

Men det, mit spørgsmål til fru Peschardt egentlig handlede om, var: Hvorfor kan man ikke støtte vores B 126 her, som jo efter min mening er et beslutningsforslag fuldstændig uden politik. Vi har i hvert fald ikke lagt noget som helst politik i det. Det er en fuldstændig misforståelse, hvis der er politik i det. Det er kun et spørgsmål om at lave nogle bedre regler, noget, der er til at håndtere, altså få præciseret og få sagt til kommunerne: I må have lavet jeres hjemmearbejde ordentligt, så I ved, hvad det er for nogle vandløb, I har i jeres kommuner, så I ved, hvilke der er naturlige, og hvilke der er højt værdsat osv. Det er der jo ikke meget politik i. Det er kun et spørgsmål om at lave noget, så folk bliver fri for at træde på hinanden hele tiden. Det synes jeg da er et godt formål.

(Kort bemærkning).

Annie Lunde Hansen (CD):

Som landbrugsordfører for CD vil jeg gerne spørge fru Vibeke Peschardt:

Hørte jeg rigtigt, da fru Vibeke Peschardt sagde, at landbrugerne jo også får tilskud og tilskud fra EU, selv om vi godt ved, at deres indtjening i 1999 ikke har været særlig god? Andre lande i EU får da vel også tilskud ifølge landbrugsordningerne.

Så er det jo en helt anden diskussion, vi skal have. Det skal jo faktisk ikke blandes ind i de to beslutningsforslag her. Det synes jeg i hvert fald ikke er rimeligt at gøre.

(Kort bemærkning).

Vibeke Peschardt (RV):

Først til fru Annie Lunde Hansen: Det kan fru Annie Lunde Hansen da godt have ret i. Jeg prøvede at forstå tankegangen bag hr. Ole M. Niensens forslag, og jeg var da glad for at høre, at han også forstod, hvad det var, jeg sagde. Og det er da rigtigt, at landbrugsstøtten selvfølgelig ikke kun gælder for ét EU-land, men for 15 EU-lande.

Det, jeg ville sige, var, at den måde, vi producerer på, og den måde, landbruget er afhængig af den intervention og den støtte, de får til hvede og til alverdens ting, bestemmer selvfølgelig valget af afgrøder. Det bestemmer i sidste ende også, hvor meget der bliver lavet af den type afgrøder, og det bestemmer endelig også, hvor høj en pris man får for den. Og dels falder

priserne på svin, på korn og på alverdens ting, og dels falder jo også støtten.

Men fru Annie Lunde Hansen har fuldstændig ret: Det er ikke landbrugsstøtte, vi taler om i dag.

Til hr. Ole M. Nielsen, der spørger, hvorfor vi så ikke kan støtte beslutningsforslag nr. B 126: Jamen det kan vi simpelt hen ikke, fordi vi ikke bryder os om den måde, det beslutningsforslag er udformet på. Jeg ser det som både bureaukratisk og besværligt, og hvis der er problemer, så mener jeg, at det er noget, man må tage op med kommunerne. Så jeg mener simpelt hen ikke, at forholdet er dækket. Vi kan i hvert fald ikke støtte det.

Og endelig til hr. Ebbe Kalnæs og CD, som synes, at det ville være ret og rimeligt, om man gav en lille kompensation for de 2 meter bræmmer, som Højesteret er enig med et flertal i Folketinget om man ikke skal kompensere, fordi det er en meget lille sag. Jeg må så svare med en konstatering af, at jeg er stadig væk enig i, at der ikke skal være kompensation.

Og så vil jeg sige, at hvis vi tager en lille benzinstation eller en slagterbutik eller noget som helst andet, så er der altså ikke det samme vrøvl og ballade med dem, når de får et påbud fra kommunen om, at de skal lave et udsagningsanlæg, eller de skal støjdempe, eller de skal gøre noget andet. Jeg fornemmer det, som om at landbruget som erhverv simpelt hen synes, at de bliver forfulgt og har det dårligt, og så er vi inde i tankegangen bag forslagene. Det mener jeg ikke er rigtigt, og jeg er meget ked af, at det har udviklet sig på den måde, for vi må alle i det her samfund. . .

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Taletiden!

Så er det hr. Kim Andersen, og mens hr. Kim Andersen går op, kan jeg sådan stillfærdigt gøre opmærksom på taletiden ved korte bemærkninger. Og når den røde lampe lyser, så går der ca. 10 sekunder, men så skal man også se at være færdig.

Værsgo hr. Kim Andersen.

(Kort bemærkning).

Kim Andersen (V):

Tak for det. Jeg skal bestræbe mig på at overholde taletiden, hr. formand.

Fru Vibeke Peschardt kan ikke støtte beslutningsforslag nr. B 126, som taler om at skabe ensartede retningslinjer og regelsæt i admini-

strationen, som landbruget kan forholde sig til. Fru Vibeke Peschardt finder det bureaukratisk og besværligt. Ja, det er dog forunderlig tale at skulle høre fra Det Radikale Venstre, et regeringsparti. Ensartede retningslinjer, klare administrative afgrænsninger finder Det Radikale Venstre bureaukratisk og besværligt. Hvad tror fru Peschardt ikke, at landbruget måtte føle om alle de regler, som man kræver skal overholdes, men som man ikke kan få klar besked om eller få defineret? Jeg spørger bare.

Det Radikale Venstre bryster sig jo meget af at være værner af retssamfundet, af ret og rimelighed, af bredt samarbejde, af det samarbejdende folkestyre. Var der ikke en sag her, hvor man kunne prøve at skabe lidt bredt samarbejde om retfærdigheden, eller er det kun snak, og er bredt samarbejde dækket, når Det Radikale Venstre er involveret?

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Nu spurgte jeg jo den radikale ordfører, om en lille eller stor indtjening var afgørende for, om ting var retfærdige, men jeg vil gerne stille et nyt spørgsmål her sidst på fredag eftermiddag: Er det ikke rigtigt, at der i dag udlægges en hel del til brak, som i og for sig er arealer, der udmærket kunne dyrkes, uden at det giver noget problem, uden at det belaster sårbare områder?

Er det ikke rigtigt, at hvis Det Radikale Venstre, som er med i regeringen, aktivt gik ind i en ny strategi på det område og måske kunne skubbe på, så kunne vi forhandle os til at få konverteret noget af den braklægning til sårbare områder og kunne således finansiere en del af de her kompensationer på den måde? Altså en ny strategi for området.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Det Radikale Venstre har som regel meget stærke bånd til Socialdemokratiet. Derfor synes jeg, at det kunne være interessant at høre, om De Radikale går ind for, at de dyrkningsfri bræmmer fremover skal udvides, eller om man mener, at det er godt, som det er i dag.

(Kort bemærkning).

Vibeke Peschardt (RV):

Jeg vil først gøre hr. Christian H. Hansen opmærksom på – han har jo ikke været så lang tid i Folketinget – at Det Radikale Venstre fra 1982 til 1993 støttede borgerlige regeringer, og det

kunne vi godt på et tidspunkt finde på at gøre igen. I øjeblikket befinder vi os fint i regeringssamarbejdet med Socialdemokratiet.

Til hr. Kim Andersen vil jeg sige: Man kan jo altid stille sig op og komme med en eller anden omgang bragesnak om ret og rimelighed. Jeg har ikke andre kommentarer til det.

Til hr. Ebbe Kalnæs vil jeg sige om brak og brakstøtten: Jamen hvis hr. Ebbe Kalnæs i øvrigt havde studeret pesticidhandlingsplanen, så ville han finde ud af, at mange af de penge, der ligger i den, faktisk kommer fra EU's Agenda 2000 eller fra en sag, der i øjeblikket ligger i Fødevarerudvalget, som hedder landdistriktsloven, og en del af den støtte, der kommer fra EU, skal bruges til at forhandle de her bræmmeordninger på plads.

(Kort bemærkning).

Kim Andersen (V):

Vi skal være retfærdige og rimelige, og det skal vi også være over for hinanden, og vi skal huske at sige tak, når der er grund til det. Derfor vil jeg gerne på Venstres vegne takke fru Vibeke Peschardt for sit klare udsagn heroppefra om gerne at ville støtte kommende borgerligt-liberale regeringer. Det vil jeg gerne sige tak for; der er dog sager, der står over bræmmesagen.

Men jeg vil gerne samtidig, når fru Peschardt er inde i den historiske udredning om 1982, minde fru Peschardt om 1905. Vi kan tage hele historien om Det Radikale Venstre frem fra da og til nu om bindingen til landbruget og husmandsbevægelsen, de små i landbruget. Hvor er den binding i dag, hvor er følelsen, hvor er det, der bar det parti og husmandsbevægelsen frem omkring retfærdighed og rimelighed?

Er det netop ikke de små, er det netop ikke husmændene, der i den her sag bliver klemt? Er det ikke dem, der har svært ved at klare bureaukratiet, det bureaukrati, som fru Peschardt synes er så besværligt, at man herindefra ikke engang kan støtte nr. B 126, som netop skulle klargøre regler og besværligheder og bureaukrati for den radikale husmand?

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Jeg ved ikke, om jeg skal kommentere glæden over, at De Radikale vil støtte en borgerlig regering fremover. Det er der nok også andre, der gerne vil.

Men jeg synes, at det må være meget indviklet at være radikal, for når jeg stiller et spørgsmål oppe fra talerstolen, så får jeg en eller anden forklaring om, hvem man har siddet i regering med. Man svarer ikke på det spørgsmål, der blev stillet.

Spørgsmålet var: Ville De Radikale gå ind for en udvidelse af bræmmerne fremover? Ja eller nej? Det vil jeg gerne have et konkret svar på og ikke et eller andet svar på, hvem man har siddet i regering med, eller hvem man sover med om natten eller sådan et eller andet.

Jeg vil have et konkret svar.

(Kort bemærkning).

Vibeke Peschardt (RV):

Jamen jeg må jo så hellere skynde mig at svare, mens jeg kan huske, inden jeg vikler mig ind i alt for mange ord.

Jeg kan overhovedet ikke på nogens vegne udtale mig om, hvordan fremtiden vil forme sig, hverken i den ene eller den anden retning. Jeg kan f.eks. ikke stå her og love, at der ikke engang skal være 25 meter bræmmer, hvis intensiteten i dyrkningen af landbruget bliver meget, meget voldsom, og det kunne jeg heller ikke drømme om nogen sinde at tage forskud på. Det, jeg kan sige, er, at der ligger i Bichelhandlingsplanen forslag om 10 meter bræmmer, og de vil blive kompenseret langs målsatte vandløb.

Og til hr. Kim Andersen: Jamen vi kan jo godt bragesnakke én gang til, for selvfølgelig kan vi sagtens kaste os ud i lange, historiske udredninger om Det Radikale Venstre og familielandbruget og husmandsbevægelsen. Der er bare én ting at sige til det: familielandbruget, som det er i dag, er jo sammen med De Danske Landboforeninger en svindende race, fordi strukturudviklingen i landbruget og udviklingen i landbruget jo har gjort, at der i dag er 57.000 landbrug tilbage, og de bliver større og større.

Landbruget er i dag en industri. Det kan vi lige så godt se i øjnene, og industrien må rette sig efter miljøkrav.

(Kort bemærkning).

Kim Andersen (V):

Jeg har noteret mig, at Det Radikale Venstres ordfører, og af alle Det Radikale Venstres ordfører, mener, at det er bragesnak at tale om historiske bindinger og dette at være repræsen-

tant for bestemte befolkningsgrupper. Det har jeg noteret mig.

Og jeg har også noteret mig, at Det Radikale Venstre finder, at husmændene er en svindende race – det var et direkte citat, en svindende race – som det er ligegyldigt at gøre mere for, hvis interesser man ikke behøver at varetage, og hvor ret og rimelighed ikke længere er noget, man behøver at tage højtideligt seriøst. Det har jeg noteret mig.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Så er det hr. Søren Kolstrup som ordfører.

Søren Kolstrup (EL):

Jeg kan meddele, at Enhedslisten ikke kan støtte de to fremlagte forslag. Men de kan jo give anledning til nogen småfilosofien. Engang var det sådan med miljøpolitikken i Danmark, at man gjorde lidt grin med den ude på den yderste venstrefløj. Det var sådan i begyndelsen af 1970'erne. Man frisede og sagde: Åh, der kommer barfodsjægerne, der stiller krav om miljøpolitik.

Senere hen gik miljøpolitikken hen og blev noget, som folk ikke er enige om. Vi er slet ikke enige om den i dag, men der er dog enighed om, at det er relevant at diskutere miljøpolitik og gøre et eller andet. Så er vi nogle, der er, mener vi selv, konsekvente økologer, og der er andre, der kommer med små bureaukratiske indgreb.

Men så er der et erhverv, hvor det er utrolig svært at acceptere de her forhold, og det er landbruget, hvor selv små initiativer fører til konfrontation. Jeg tror, at diskussionen om dyrkningsbrømmer skal ses i den sammenhæng. Grundproblemet er, at vi får et mere og mere højeffektivt landbrug, som inviterer til flere og flere indgreb, og hvis man er landmand, kan det være utrolig byrdefuldt.

Men problemet er, at man ikke fra store dele af landbrugets side stiller spørgsmålet: Hvordan kan vi etablere et landbrug, der inviterer til færre indgreb? I stedet fortsætter man kravet om mere og mere kompensation, og det gælder også for det her indgreb. Men selv om man går ind for den private ejendomsret, er det en misforståelse, at begrebet ejendomsret skulle give ret til hvad som helst, når bare det tager sit udgangspunkt inden for ejendommen. Denne ret har man ikke, og derfor kan man heller ikke have ret til kompensation, når myndighederne

præciserer, at der ikke må dyrkes langs søer og vandløb.

Grundproblemet er, at vi har noget, der hedder pesticider, at vi har noget, der hedder kvælstofudvaskning, og jeg må minde om, at pesticider ikke bare rammer dér, hvor de er tiltænkt, og at der altså ikke er nogen naturlov, som sørger for, at pesticider holder sig inden for et givet område, bare fordi en bestemt person har ejendomsret til det. Og selv om vi fik 10 meter brømmer langs vandløbene, ville der da også der være sprøjtefaner, hvor man risikerede, at der røg pesticider ned i vandløbene. Jeg må minde om, at vandløbsinsekter mange steder er tydeligt påvirkede af sprøjtemidler, og det er den diskussion, der ligger bagved.

Det er også sådan, at den hellige ejendomsret ikke gælder langt, langt ned i jorden, ikke ned til kineserne. Det grundvand, som ligger under ejendommen, hører ikke til ejendommen, og det burde efter Enhedslistens opfattelse alene være grund nok til helt at forbyde brugen af pesticider også på privat ejendom.

Så kan man sige: Jo, jo, den her diskussion handler jo ikke om de store overordnede miljøspørgsmål. Det er blot en lillebitte brømme og en lillebittebitte uskyldig kompensation, vi stiller krav om.

Men problemet er, at hvis man så sagde: Nå, men så giver vi kompensation i det tilfælde og i det tilfælde – ja, så kom vi aldrig til at drøfte det grundproblem, som ligger bag denne diskussion: Kan det være rigtigt, at der skal være et erhverv i Danmark, for hvilket der gælder fuldstændig andre spilleregler end for alle andre?

Det er grundproblemet, og det er blandt andet på den baggrund, Enhedslisten siger nej til disse forslag. Det er ikke, fordi vi ikke har forståelse for, at der er landmænd, der af systemet er blevet fristet til en irrelevant adfærd, for det kan vi sandelig godt forstå. Men vi protesterer mod det system, som har fristet landmænd over evne til en forkert adfærd, hvorefter samfundet må komme med restriktive indgreb, som man så bliver sure over.

(Kort bemærkning.)

Ebbe Kalnæs (CD):

Jeg vil prøve at stille spørgsmålet sådan til hr. Kolstrup: Hvis vi i et moderne velfærdssamfund bliver enige om, at der er nogle naturbeskyttelseskrav og -ønsker, som vi alle er enige om, og vi derfor vil trække en del af arealet ud

af drift af hensyn til os alle sammen, hvad ville så være mere oplagt, end at fællesskabet overtog den del og købte den? Det ville vi selvfølgelig få nogle nye problemer med, for vi ved jo godt, at den slags arealer ikke bare kan ligge hen. De skal faktisk passes og vedligeholdes, hvis de skal have en fornuftig udvikling.

Men det, det drejer sig om, er, at vi som samfund, som fællesskab bliver enige om, at fordi vi er blevet klogere, skal visse dele af erhvervsarealet tages ud af omløb. Er det så ikke helt oplagt, at vi så må sige som fællesskab: Vi overtager de arealer, men vi overtager dem på en sådan måde, at vi beder de mennesker, der ejer dem i dag, om at passe dem, men vi er godt klar over, at de ikke kan underlægges normal drift? Er det ikke en helt naturlig ting?

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Jeg tror bestemt godt, man kan forestille sig nogle situationer, hvor det er relevant, at det offentlige køber jorden og derefter forpagter den ud. Det kan især være tilfældet, når der er tale om bredere naturbeskyttelseshensyn, og når der kan være tale om, at det offentlige ønsker at få adgang til nogle bestemte geografiske positioner. Men ikke som generel strategi, når vi taler om bræmmer langs danske vandløb. Her er det ikke relevant, men det kan være et indslag i debatten, bestemt ja.

Fra Enhedslistens synsvinkel mener jeg også, man kan tænke sig, at det bliver dyrket som landbrug. Vi ønsker sådan set ikke, at der bliver mindre landbrug i Danmark. Vi ønsker en omlægning af landbruget, og nogle steder er der behov for, at der dyrkes langt, langt mere ekstensivt, end der gøres i dag.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Skal jeg forstå det på den måde, at hr. Søren Kolstrup ikke mener, at når vi taler om vandløb, søer og i det hele taget økologisk sårbare områder, som hr. Søren Kolstrup ville kalde det, har alle bredder af vore vandløb og vore søer i virkeligheden behov for naturbeskyttelse, og at vi, når vi tager dem ud af omløb rent driftsmæssigt, må tage konsekvensen af det?

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

I nogle tilfælde vil der være tale om, at disse områder kan samvirke med en anden type

landbrug – et landbrug, som, havde jeg nær sagt, er mere nænsomt over for naturgrundlaget. I andre tilfælde, men jeg tror, det bliver enkelttilfælde, tror jeg godt, den naturbeskyttelsesidé kan bruges. Men egentlig er jeg mest tilhænger af omlægning, for i selve begrebet beskyttelse ligger der jo også noget unaturligt. Arealerne skal ikke beskyttes, vi skal bare omlægge og tænke mere fornuftigt over, hvad vi rent faktisk gør. Det er hovedprincippet, men i en række tilfælde vil jeg ikke afvise tanken om naturbeskyttelseslinjen.

Thorkild B. Fransaard (FRI):

Som alle andre debatter om forslag, der vedkommer landbruget, endte også denne debat med at blive en stor miljødebat, og så kommer skillelinjerne jo frem her i Folketinget. Regeringen og partierne bag regeringen mener jo, det er landbruget, der alene er skyld i forureningen, mens den anden side af salen, som Frihed 2000 tilhører, mener, at forureningen er noget, vi alle er skyld i.

Men jeg vil forholde mig til de to beslutningsforslag, som for mig at se handler om noget andet. B 125 handler om, at det offentlige skal give en kompensation for noget, som det offentlige har lagt beslag på. Så enkelt er det, og det må være rigtigt i et retssamfund, at det offentlige skal give en kompensation, når man lægger hånd på noget. Men det har ikke været tilfældet, og derfor er det dejligt, at Kristeligt Folkeparti og Dansk Folkeparti nu har fremsat dette beslutningsforslag.

Jeg ved, at for nogle lyder det ikke som andet end en bagatel. Det er kun et mindre beløb, hver landmand kan få som kompensation for, at det offentlige har lagt hånd på 2 meter langs vandløbene, men det betyder alligevel meget for den enkelte landmand. Ikke bare beløbets størrelse, men endnu vigtigere at der ydes en retfærdighed over for vedkommende, når det offentlige har grebet ind i hans ejendomsret.

Jeg er sikker på, det er retfærdighedsprincippet, der er det vigtigste for den enkelte landmand, og derfor vil en kompensation også være med til at dæmme op for den utilfredshed, der er om lovgivningen på dette felt. Derfor vil det være rigtigt, for at landbruget igen kan få tillid til den besluttende forsamling herinde, at man i retfærdighedens navn giver en kompensation for det, der nu er lagt beslag på, og derfor er det kedeligt, at debatten har udviklet sig til en debat om, hvad man mener om miljøet, og ikke

om det, det drejer sig om. Det er nemlig retfærdighed over for landbruget.

Frihed 2000 støtter selvfølgelig dette beslutningsforslag. I et retssamfund som det danske betragter vi det som en selvfølge, at det skal vedtages.

B 126 støtter vi ligeledes. Det må være rigtigt, at vi præciserer reglerne over for kommunerne og amterne, der administrerer ordningen, og at de får nogle retningslinjer, så der ikke er tvivl om, hvad der bliver krævet af de forskellige strækninger langs åerne. Forholdet er jo, at man ude omkring ikke ved præcis, hvordan man skal administrere, og så opstår misforståelserne og kontroverserne mellem landmændene og myndighederne.

Det må være rigtigt, at der må være nogle krav til de mennesker derude, der administrerer tingene, men selvfølgelig må der også være krav til landmændene. Det drejer sig om at udforme præcise retningslinjer. Det kan ikke være rigtigt, at en landmand får en bøde eller eventuelt bliver slæbt i retten, fordi der ikke er nogle helt klare retningslinjer, og derfor vil det være rigtigt, at vi får nøjagtigt præciseret, hvorfra og hvortil der skal måles. Det må være noget, som alle kan gå ind for.

Som debatten har formet sig, kan jeg godt se, at det nok ikke bliver i denne samling. Men der går nok ikke lang tid, før vi får en borgerlig regering, og så kan den jo gennemføre de to forslag.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):
Ordføreren for forslagsstillerne til B 126, hr. Christian H. Hansen.

Christian H. Hansen (DF):

Jeg må sige, at på denne solbestrålede fredag eftermiddag er vi i Dansk Folkeparti faktisk glade for, at vi sammen med Kristeligt Folkeparti har kunnet fremsætte disse to beslutningsforslag.

I Dansk Folkeparti har vi den grundlæggende holdning, at da man indførte de dyrkningsfri bræmmer på 2 meter langs naturlige eller højt målsatte vandløb eller søer, burde der samtidig være indført en kompensation til de bredejere, der er omfattet af indgrebet. Det skete imidlertid ikke, og det er så det, de to beslutningsforslag lægger op til.

Hvis man generelt ser på de byrder, der er pålagt landbruget i dag, er det efter Dansk Folkepartis opfattelse ganske omfattende byrder,

der er tale om. Byrderne kan både være økonomiske og bureaukratiske, men hvis vi forholder os til det administrative, er det naturligt at tage det med i de to beslutningsforslag – i hvert fald i B 126 – nemlig at lægge op til, at der sikres en ensartet administration af loven i amter og kommuner, så bredejernes retssikkerhed sikres over hele landet.

Som loven administreres i dag, er det i praksis forvaltningsmyndigheden, der afgør, om et vandløb er naturligt. De fleste kommuner og amter forudsætter uden at indhente yderligere dokumentation, at alle vandløb er naturlige, og for at bevise, at et vandløb ikke er naturligt, må en bredejer ofte selv foranstalte undersøgelserne. Heri ligger der efter Dansk Folkepartis opfattelse to urimelige tiltag, nemlig for det første, at utilstrækkelige definitioner i loven fører til, at bredejerne forskelsbehandles, og for det andet, at det kun er de bredejere, der har ressourcerne til at undersøge sagerne nærmere, der har mulighed for at få ændret kommunens eller amtets afgørelse. Som forslagsstillere finder vi det endvidere krænkende for retssikkerheden, at bredejerne pålægges bøder, uden at det har været nærmere undersøgt, om vandløbene er naturlige eller højt målsatte, og bredejerne dermed er omfattet af bestemmelserne om dyrkningsfri bræmmer.

Det skal slås fast, at vi er enige i både de praktiske og de miljømæssige fordele ved en udvidelse af bræmmerne fra 1 til 2 meter. Men vi finder det ikke tilfredsstillende, at udvælgelsen har karakter af en generel erstatningsfri regulering, hvor der ikke skal ydes erstatning ifølge grundlovens § 73, og derfor finder vi det rimeligt, at der ydes bredejerne en kompensation for udvidelsen af bræmmerne fra 1 til 2 meter.

I Dansk Folkeparti er vi også af den opfattelse, at havde man i sin tid, da man vedtog de 2 meter dyrkningsfrie bræmmer, også indbygget en kombinationsmodel i forslaget, havde man undgået den utilfredshed, som egentlig er ganske forståelig, blandt de berørte bredejere. Det havde været nemmere at opnå forståelse for sagen, og nogle af dem, der har været trukket gennem årelange retslige slagsmål, havde været dem foruden. Det havde sparet ressourcer for samfundet, og det tror jeg egentlig at alle ville have været ganske glade for.

Jeg tror egentlig også, at myndighederne ville have været glade for, at de havde undgået at gå ind i de sager, og jeg har også lidt på fornem-

melsen, at nogle folketingsmedlemmer ville have været glade for, at vi ikke skulle have denne lange debat på denne her solskinsdag. Alt havde faktisk været meget nemmere, hvis man havde fået kompensationen indført fra starten. Det handler vel i bund og grund om, at der skal være noget mere retfærdighed til, men retfærdigheden har været meget, meget svær at få øje på for dem, det er gået ud over.

En anden fordel ved de to beslutningsforslag, hvis de bliver vedtaget, bliver ganske synlig, hvis man kommer på den tanke, at man vil udvide bræmmerne til f.eks. 6, 8, 12 meter, eller hvad ved jeg. Socialdemokratiet forsøgte i dag at give tilsagn om, at det vil man ikke, men det faldt til jorden igen, så det kan være, det er 20 meter bræmmer, vi skal have på hver side, og så forlanger miljøministeren sikkert skovrejsning, og så er der jo slet ikke behov for at dyrke noget længere. Med henblik på fremtiden vil forslagene altså være en hjælp for de berørte bredere, så de kan ånde lettet op. Det er jo ikke nogen hemmelighed, at man blandt lovgiverne her i Folketinget med jævne mellemrum har snakket om denne udvidelse af bræmmerne, og som det ligger i dag, kan man faktisk så at sige ved brug af salamimetoden udvide bræmmerne langsomt uden at skulle yde kompensation.

Så ved jeg godt, det har været drøftet i dag, at det jo er lagt ind i lovgivningen, og når man kommer ud over det, skal der ydes kompensation osv. Men hvis jeg kender Folketinget ret, kan man jo finde på at sige: Jamen det ændrer vi så også. Jeg må sige, at det finder jeg faktisk uretfærdigt, og jeg tror godt, jeg her i Folketinget tør nævne, at det ord, jeg har brugt mange gange her i min ordførertale, nemlig uretfærdigt, er meget mildt i forhold til de ord, vi hører ude i landet hos de berørte parter i disse sager.

Så vil jeg gerne til sidst fra Dansk Folkepartis side rette en tak til Venstre for den positive modtagelse, Venstre har givet de her forslag. Ligeledes en tak til De Konservative og til Centrum-Demokraterne, som også har været positive. Man må sige, at de tre partier – jeg skal ikke trække det længere nu – har lært noget nyt og har kunnet se, at det her var fornuftigt. Det skal vi ikke diskutere, det skal vi blot være ganske glade for. Og også en tak til Frihed 2000.

Til SF's Anni Svanholt: Min taletid var brugt under de korte bemærkninger, så jeg havde ingen mulighed for at svare på det der med, at problemerne med administrationen ude i det

ganske land bare var en påstand, og at det slet ikke var noget, der foregik, men jeg vil faktisk invitere fru Anni Svanholt op på mit kontor, hvor hun kan se nogle af de sager, der er, og jeg synes også, at fru Anni Svanholt skal tage ud og undersøge det lidt nærmere ude i kommunerne, for der er problemer.

Men tak for en god og konstruktiv debat i dag.

(Kort bemærkning).

Niels Bloch Jespersen (S):

Jeg har et helt kort spørgsmål til hr. Christian H. Hansen, og det går på den uretfærdighed, man oplever fra Dansk Folkeparti og fra forslagsstillernes side: Er det, fordi der er fejl i grundlovens begreber om den private ejendomsret, eller er det Højesteret, som efter Dansk Folkepartis mening ikke træffer retfærdige afgørelser?

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Fra Dansk Folkepartis side handler det her ikke om Højesteret eller noget som helst andet. Det handler om, at vi ønsker, at den lovgivning, der ligger i dag, skal ændres, og når lovgivningen så ændres, er det den, vi kører efter.

Men det handler også om troværdighed og retfærdighed, og Socialdemokratiets troværdighed har jo været lidt blakket et par gange her i dag, men vi ser stadig væk frem til, at Socialdemokratiet står fast ved det, de har sagt i debatten i dag, nemlig at der fremover ingen udvidelse sker af de her dyrkningsfri bræmmer. Det glemte jeg at takke Socialdemokratiet for før. Det takker vi dem for i dag, så man kan sige, at lidt forhåbninger er der da kommet.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Og så er det ordføreren for forslagsstillerne til B 125, hr. Ole M. Nielsen.

Ole M. Nielsen (KRF):

Venstres ordfører og undertegnede har jo dyrket historieforskningen lidt her i eftermiddag, og jeg har været henne på hylden og fundet Folketingstidende, og der siger miljøminister Christian Christensen i en redegørelsesdebat den 3. marts om R 20, at regeringens overvejelser endvidere er mundet ud i en række initiativer, som vil tilgodese en miljømæssig udvikling. Der skal kunne udlægges 6 meter brede bræmmer på begge sider af offentlige og større

private vandløb. I sådanne bræmmer skal gødskning og sprøjtning ikke være tilladt.

Spørgsmålet om eventuel erstatning overvejes i forbindelse med kommende lovgivning.

Kendsgerningen er, at Kristeligt Folkeparti så foreslog erstatning der i 1992, som ikke blev støttet af andre. Men jeg tror ikke, at vi har ret meget at sige hinanden på. Jeg synes ikke, vi skal diskutere det mere. Jeg synes, det er godt, at vi – de her mange partier sådan lidt og meget til højre for midten – er enige om, at vi burde give en kompensation for de her dyrkningsfrie bræmmer, og at vi skulle rette op på de administrative forhold.

Så var der fru Vibeke Peschardts mere overordnede snak om landbruget, som der altid var så meget bøvl med. Og det er også beklageligt. Fru Peschardt kunne ikke forstå, hvorfor vi ikke hører fra slagteren, der skal lave udsugning, og den anden lille butikshandlende og håndværker, men når det er noget med landbruget, der skal overholde nogle miljøkrav, så er der altid problemer.

Det synes jeg også er generende, men det har nok noget at gøre med, at landbruget jo forvalter naturen og er en meget, meget stærk faktor på det område og derfor også har stor indflydelse på naturen, men også er meget afhængig af de ting, som de nu får lov at gøre ved naturen. Her skal der siges fra min side, at jeg synes også, det er pinligt, at landbruget altid skal have andre til at gå op i deres økonomi, man skal altid klage sig.

Det har jo noget at gøre med, at landbruget ikke er et rigtig frit erhverv. Landbruget er på støtten fra EU, og det ønsker landbruget i virkeligheden ikke. Vi ønsker faktisk alle sammen EU-støtten nedtrappet over nogle år så hurtigt som muligt, sådan at man kan komme til at arbejde på markedsmæssige vilkår, og så vil vi få almindeliggjort landbrugserhvervet ligesom andre frie erhverv, så det ikke blev sådan, at vi skulle diskutere økonomien i tide og utide.

Og så vil landbruget heller ikke i samme omfang kunne pålægges ekstra byrder, som det bliver i dag, hvor landbruget jo kan dokumentere, at landbruget er pålagt en masse ekstra byrder i forhold til de lande, som vi skal konkurrere med, og de lande, som arbejder under de samme markedsmæssige vilkår, som vi selv gør. Der er nogle store sammenhænge der.

En anden grund til, at landbruget somme tider må klage sig, er, at de her miljøkrav, som det stilles over for, ikke altid er realistiske. Det

betyder ikke, at landbruget ikke altid er enig i, at der er grund til at gøre noget ved det. Landbruget indgår faktisk i utrolig store forandringer hele tiden.

Landmænd er sådan næsten ligesom andre mennesker: Indtil de bliver klar over, at det er forkert, eller der kommer nogen og siger til dem, at det, de gør, er forkert, så går de faktisk efter de letteste penge. Der er de helt almindelige mennesker. Når så folk kommer og banker dem på ryggen og siger, gamle ven, det, du laver der, er faktisk noget svineri, så kender jeg intet erhverv, der er så hurtigt til at ændre signaler som landbruget. De har virkelig lavet om på tingene på miljøområdet, på gødnings- og nitratudledningen, på pesticidforbruget osv. Men fordi man altid aftaler urealistiske handlingsplaner, så får man også altid nogle negative resultater, nemlig nogle planer, som landbruget ikke kan opfylde, fordi de planer, man aftaler, ikke altid har et sagligt grundlag.

Nå, det var en generel snak i anledning af fru Peschardts indlæg.

Så vil jeg sige om de forslag her – og det er egentlig en fortsættelse af det, jeg lige har sagt – at hvis Folketinget nu vedtog at udbetale erstatning, som vi foreslår i B 125, så vil man kunne vinde landmændene som langt mere positive samarbejdspartnere på miljøområdet i stedet for, som det er i dag, hvor utilfredshed med manglende kompensation kan føre til, at landmænd modarbejder bræmmeordningen.

Kristeligt Folkeparti vil af miljømæssige grunde gå ind for, at der indføres dyrkningsfri bræmmer langs højt målsatte vandløb og søer, og der kan sagtens være en grund til, at de er bredere end i dag. Det kan heller ikke afvises, at det er miljømæssigt rigtigt. Men det bør være et samfundsmæssigt ansvar, at der føres en ansvarlig miljøpolitik i Danmark.

Det er et problem, at lovgivningen i flere tilfælde under påberåbelse af almenvellet har indskrænket rådigheden over privat ejendom uden at yde fuld erstatning. Indførelse af dyrkningsfri bræmmer er et eksempel på det. Men også i andre situationer er landmænds rådighed over deres egen jord begrænset, uden at der er ydet kompensation.

Det kan ikke være meningen, at grundlovens bestemmelser om ejendomsrettens ukrænkelighed i praksis trædes under fode ved en fortolkning af ekspropriationsbestemmelsen, der i mange tilfælde betyder, at ejendomsrettens ukrænkelighed er uden reelt indhold. Lovgiver-

ne må sikre, at ejendomsrettens ukrænkelighed respekteres ved at benytte mulighederne for at give erstatning eller kompensation ved afståelse af ejendommen.

Selv om Højesterets dom på baggrund af den foreliggende sag ikke giver belæg for erstatning ved indførelse af dyrkningsfri bræmmer, så er det rimeligt, at Folketinget vedtager at yde kompensation til landmænd, der får indskrænket deres rådighed over ejendommen.

Landmænd kan med god ret frygte, at et flertal i Folketinget langsomt vil udvide den dyrkningsfri bræmme uden at skulle yde erstatning. Der kan argumenteres for, at enhver lille udvidelse af den dyrkningsfri bræmme indebærer indgreb af så ringe intensitet, at der ikke skal ydes erstatning. Men samlet set er landmandens rådighed over egen jord begrænset i alvorlig grad. Det er urimeligt og uretfærdigt. Derfor er det vigtigt, at der nu gennemføres principper for tildeling af kompensation til landmænd, der lider økonomisk tab.

Problemstillingen aktualiseres af, at der med pesticidhandlingsplanen arbejdes med at udvide bræmmen med indførelse af en randzone. Vi erkender, at miljøministeren dér har opereret med, at der skal ydes kompensation, og vi vil meget gerne, at ministeren vil arbejde for, at vi kan få udnyttet EU's braklægningsregler og i det hele taget hensynet til miljøet og tilgodeser miljøet i forbindelse med de udlægninger af randzoner, som bliver aktuelle på et tidspunkt.

Jeg vil gerne takke de partier, som har været positive over for vores forslag her i dag. Jeg kan godt se, at det kniber med at nå tilslutning. At vi ikke kan få tilslutning til B 125 kan jeg til nød forstå, det havde jeg såmænd ikke ventet, men at vi ikke kan få det til B 126 fatter jeg simpelt hen ikke. Det havde jeg ikke opdaget der var noget politik i. Det er en ren praktisk foranstaltning, som har til formål at lave reglerne sådan, at kommunerne kan lave deres hjemmearbejde ordentligt, sådan at kommunerne og landmændene ikke skal være i totterne på hinanden for at få opfyldt loven. Det synes vi at man burde kunne finde ud af at støtte.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslagene overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):
Jeg foreslår, at forslagene til folketingsbeslutning henvises til Miljø- og Planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 286: Forslag til lov om ændring af lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v. (Tilbagekøbsklausuler).

Af by- og boligministeren (Jytte Andersen).
(FremSAT 28/4 2000).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Niels Bloch Jespersen (S):

Vi er i Socialdemokratiet utrolig glade for, at det er lykkedes for Københavns Kommune og Boligselskabernes Landsforening at nå frem til en aftale, en løsningsmodel vedrørende tilbagekøb af samtlige almene boligejendomme i Københavns Kommune.

Vi er glade for det, fordi det betyder, at de 37.000 almene boliger, der er berørt, hermed stadig består.

Tilsvarende er vi også tilfredse med, at det ikke fremover vil blive muligt at få tinglyst tilbagekøbsklausuler til erhvervelse eller opførelse af alment byggeri.

Som det også fremgår af ministerens forslag, er der ikke i de gældende regler en bestemmelse om tilbagekøb, som er forudsætning for gennemførelse af denne aftale. Folketingets medvirken og dermed Socialdemokratiets medvirken i forhold til denne aftale, som parterne har indgået, består alene i, at vi er parate til at tilvejebringe lovgrundlaget. Det er vi i Socialdemokratiet, og vi kan derfor støtte det fremsatte lovforslag.

Så glemte jeg at sige, men det kan man vel også gøres til sidst, at jeg er ikke ordfører i sagen. Det er hr. Carsten Hansen, som desværre ikke kan være til stede, og det er på hans vegne, jeg har holdt talen.